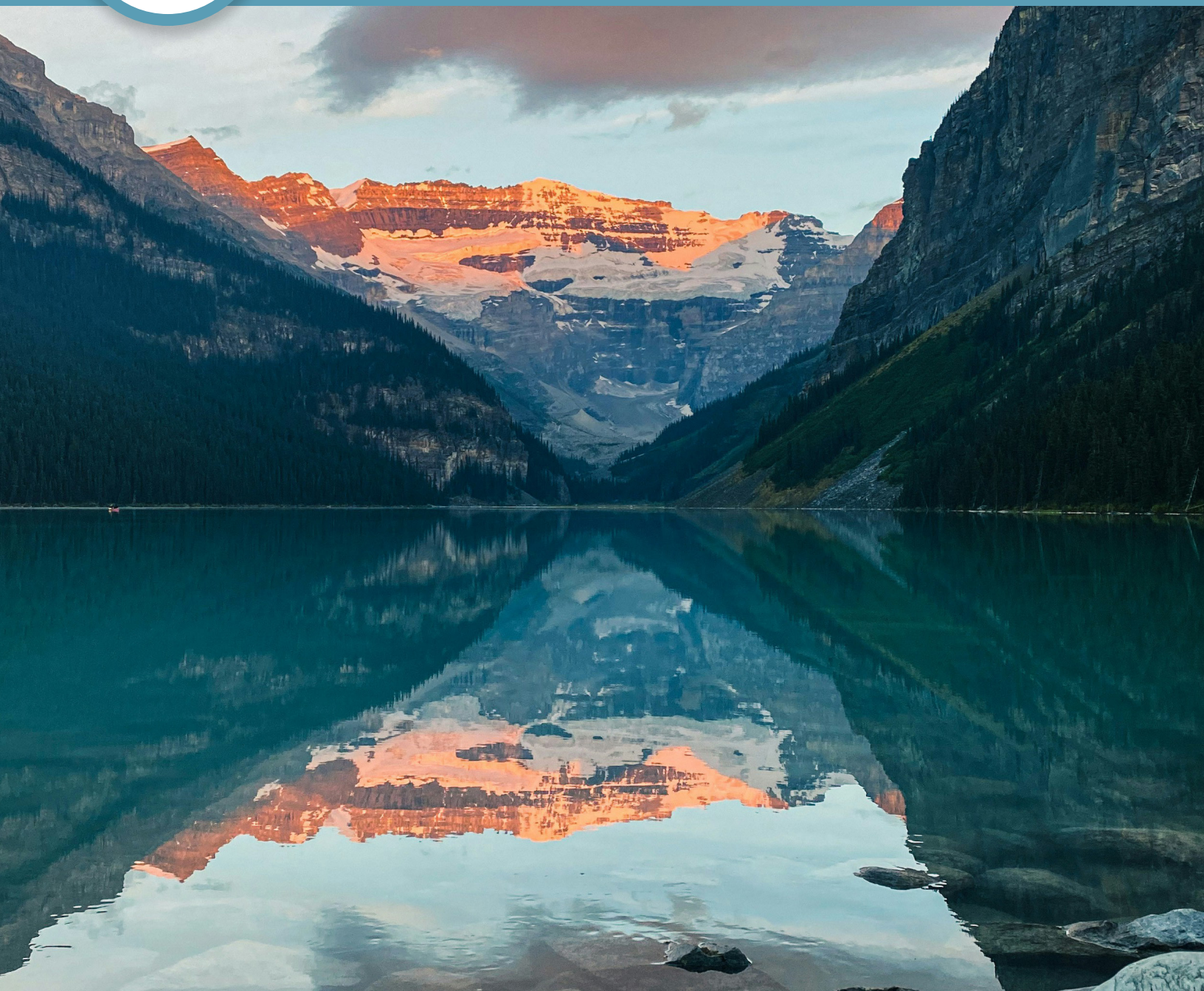

NISKI-PÎSIM 15TH, 2024
**NIPIYA ONAYAHCIKÊWAK
TAHTAHKWAW 2:**
KÎSIHCİKÂTÊW ITÂCIMOWIN

NÊHIYAW ISKWÊWAK SA MÂMAWOHKAMÂTOWIN OHCI KÂNATA

ASTACIKOWIN OHCI MAWACIHCİKÊWINA

OKIMÂHKÂN KIKÎ-AKAYAWAHİKÊWIN	3
1.0. KA-ITAHKAMIKAHK WIYASTÊWIN	3
1.1. Nôhtêpayinwa nipiy wiyastêwin	4
1.2. Mawinêskâkêwina kiki maskawâtisiwin	4
1.3. Nahâwinikêwin nipiy êkwa sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin	4
1.4. Nôhtêpayinwa Nêhiyaw Mâmawohkamakêwin	5
2.0. MÂTAHKAMIKISIWIN MAWINÊHIKÊWINA	5
2.1. Nipiya Onayahcikêwak Tahtahkwâw pêyak	5
2.1.1. Mâmawohkamakêwin Nâkatohkâtêwina	6
2.2. Nipiya Onayahcikêwak Tahtahkwâw nîso	6
2.2.1. Mâmawohkamakêwin Nâkatohkâtêwina	6
3. 0. MÂMAWOHKAMAKÊWIN NAKISKAMÂKÊWINA	7
3.1. Nipiya Onayahcikêwak Tahtahkwâw nîso, Tahtahkwâw pêyak	7
3.1.1. Wâsakâmi Mâtinamâkêwin	7
3.1.2. Kêhtê-aya Opîkiskwêhikowâwa	8
3.2. Nipiya Onayahcikêwak Tahtahkwâw nîso, Tahtahkwâw nîso	8
3.3. Pîkiskwêhiwêwin Mâmawinikêwin	10
3.3.1. Nôhtaw cihkâstêpayihcikana êkwa âcimowasinahikanisa	10
4. 0. KIKÎ-AKAYAWAHİKÊWIN OHCI MISKAMOWINA ITAHTO NÂKATOHKÂTÊWIN	10
4.1. Tahtahkwâw nîso, Tahtahkwâw pêyak	10
4.1.1. Wâsakâmi Mâtinamâkêwin	10
4.1.2. Kêhtê-aya Opîkiskwêhikowâwa	16
4.2. Tahtahkwâw nîso, Tahtahkwâw nîso	17
4.2.1. Nâkatohkâtêwin	17
4.3. Otiskawiskamowin Opîkiskwêhikowâwa	19
5. 0. SÔHKÊYIHTÂMOWINA KIKI NÎKÂNIHK PAMINIKÊWINA	21

OKIMÂHKÂN KIKÎ- AKAYAWAHIKÊWIN

Ôma **Nipiya Onayahcikêwak** mâtahkamikisiwin kî-osîhcikâtêw ta-mamâhtâwin Nêhiyaw iskwêwak, iskwêsisak, Pâh-pîtos nisitawêihtâkosiwak, êyihkwêwak, êkwa ka-isi-itêymisohk nisitawêihtâkosiwin (WG2STGD+) Ayisiyiniwak sâpô nâkatohkâtamowina wâsakâm nipiy tipêyimisonâniwan. Isi Nêhiyaw isîhcikêwina akâmi Mihkinâhk Ministikohk, kiskêyihtâkwan isi Kihci-Môhkomân, Nêhiyaw iskwêwak, ayis ohci wiya omiyikosiwin kiskêyihtamowin ohci wâsakâskamihtawin, wiyawâw kîhkânâkosiwak isi okimâhkâniwiwin onâkatêyimiwêwak ohci **kanâci** mîna **âtakâmihk** nipiya. Mâka, Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak pêsîwêwak mâmâskâci kistêyihtcîkâtêwin mamêsiwan itâpisiniwin mîna kiskêyihtamowin isi nipiy nâkatohkâtamowina.

Sâpô nanatohk mâmawohkamakêwina, ôma Nipiya Onayahcikêwak mâtahkamikisiwin mâmawî-pêsîwêwak Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak ohci 13 Nêhiyaw mâmawâyâwinihk akâmi Kânata ta-mâmiskôtahkîk ôtatoskêwina isi **Nipiya Onayahcikêwak**, tâpiskôc, nêhiyawîhcikêwin nisitawinikêwin nipiy onâkatêyimiwêwak êkwa Tâpowakêyihtamowin Onakatohkâcîkêwak.

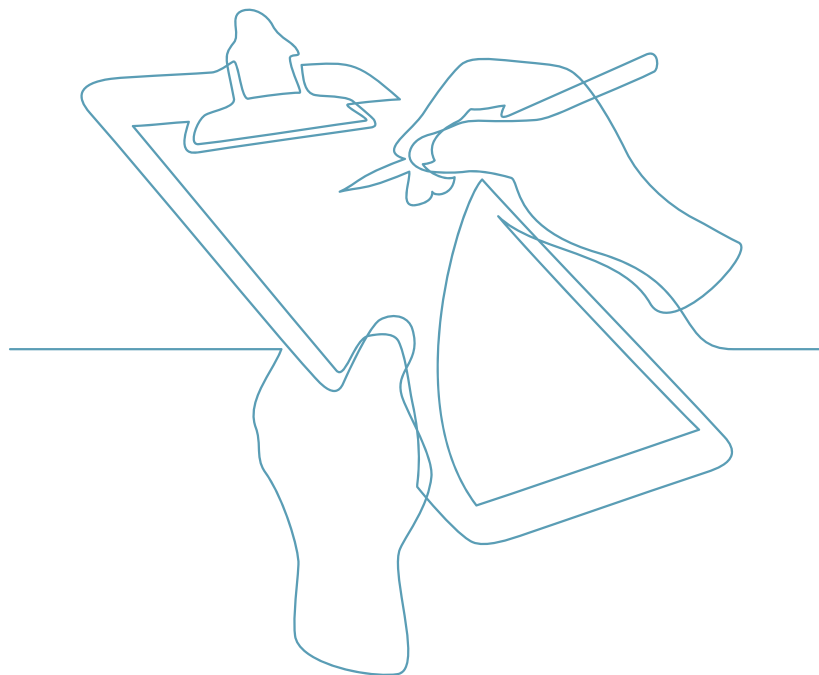
Ôma itâcimowin nôkohtâw âyimihîwêwina êkwa wawânêyihtamowina ka-wîhcikâtêk ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak wâsakâm nipiy mâkwêyimowin isi Nêhiyaw mâmawâyâwinihk. Ôma itâcimowin mîna nôkohtâw atith kihci sôhkêyihtamowina kiki nipiy tipêyimisonâniwan âsônê mitoni êyikohk akisowin ohci Nêhiyaw kiskêyihtamowin êkwa itâpisiniwina isi maskawêyihtamowin paminikêwina isi nâkatêyihtamowin ohci nipiy mâkwêyimowin, êkwa kanawêyimowin ohci Nêhiyaw miyikosiwin ta-kahcîtinahk kanâci nipiy.

1.0. KA-ITAHKAMIKAHK WIYASTÊWIN

Pîhci Kânata, nipiy mâna mihcêtwâw kikî-akayawâcîhcikâtêw isi wêyôtanowin mîna nêhiyawîhtwâwin kihcêyimowin. Mâka, ôma itâpisiniwin âkôpitam âyimanowin mawinêskâkêwina ka-ohcîskawiskahk Nêhiyaw mâmawâyâwinihk âsônê Nêhiyaw iskwêwak ta-kahcîtinahkîk kanâci ka-minikwêhk nipiy. Ôma

tipêyimisonâniwan ohci nipiy âpacîhcîkana pîhci Kânata kayahktê kî-wiyastêwa ta-mâmawîpicîkêhk maskawêyihtamowin-itêyihtamowina tipêyîhcîkêwin, êkosi isi mâyahîwêwin Nêhiyaw pîkiskwêwina êkwa kiskêyihtamowin (Simms et al., 2016). Ispimayîhk-capasîs nakiskamâkêwin isi nipiy tipêyimisonâniwan kî-tâptawîpayîhtahk pimatisîwin-manâcîhcîkêwin mîna ayiwâkihtaw nipiy mâkwêyimowin kiki Nêhiyaw mâmawâyâwinihk (Passafiume, 2023). Êwako ohci, mihcêc Nêhiyaw mâmawâyâwinihk kwêtamâw katawa pimohtêstamâkêwin isi nipiy tipêyimisonâniwan itôcîkêmak nôtêpayîwin nisitohtamowin ohci omâmâskâci nipiy kwêtamâwina.

Tâpiskôc, kiki pâsci niyânan askiy, Asubpeeschoseewagong Nistam-lyiniwak itê Ontario kî-otiskawiskam nipiy misiwanâtanowin ayis ohci pîwâpisk nâkatohkâtêwina. Êwako ôma âyimanowin isi maskawâtisiwin êkwa wâsakâskamihtawin mâkohtâwina (Schuster êkwa Sandberg, 2019). Mîna kî-kinwês otâhkîpicîkêwin ta-nâkatohkâta ôhi mawinêskâkêwina ta-mâmîtonêyîhcîkâtêkîhk ôhi kayâsêskamik nakinamâkêwin ohci Nêhiyaw âcimostâkêwin isi nipiy tipêyimisonâniwan maskawêyihtamowina.

1.1. NÔHTÊPAYINWA NIPIY WIYASTÊWIN

Pêyak ohci ôhi kihici mawinêskâkêwina ta-kahcitinahkik kanâci nipiy isi Nêhiyaw mâmawâyâwinihk êwako nôhtêpayinwa nipiy wiyastêwin (Kihci Kîwêtinohk Wîcihiwêwin). Pîhci mihcêt mâmawâyâwinihk, kayâsânowan ohci mîna êka katawa pisiskêyihitamowin nipiy nanâtauihowin pamihcikêwin mihcêtwâw nîkânîstam nipiy misiwanâtanowin mîna osamowin-nipiy kakêskimiwêwin (Kihci Kîwêtinohk Wîcihiwêwin). Kôtak mawinêskâkêwin ispîhtêyihâtâkwan isi êka iyikohk sôniyâwi-wîcihiwêwin mîna âyimanowin nipiy tipêyimisonâniwan wiyastêwina. Nôhtêpayinwa sôniyâwi-wîcihiwêwin kiki pamihtâwin mîna pisiskêyihitamowin ohci nipiy wiyastêwin nîkânîstam âstamêyikohk kahcitinamowin kanacî ka-minikwêhk nipiy kiki ôtasihkêwak ohci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk êkwânima ta-kî-ispâhkêpayin isi ayiwâk âyimanowin âyimihiwêwina.

Tâpiskôc, ispîhk 2019, ôki Neskantaga Nistam-lyiniwak wîhtamâkêwak ciyêstapâyîwin ispîhk onipîwâwa nanâtauihtawin-kamik kî-pwâtawihâtâw, nakatamâkowak ôtasihkêwak êka kâ-kî-kahcitinahkik kanâci nipiy kiki kinwêsis iyikohk (Ferguson, 2020). Ôma ka-ispayik nôkohtâw nitawêyihitamowin ta-nâkatohkâcikatêk nôhtêpayiwin isi nipiy wiyastêwin mîna ta-kêhcinahow nahiyikohk ta-kahcitinamowin kanâci nipiy kiki kahkiyaw mâmawâyâwinihk.

1.2. MAWINÊSKÂKÊWINA KIKI MASKAWÂTISIWIN

Kwêtamawin ohci kanâci ka-minikwêhk nipiy isi Nêhiyaw mâmawâyâwinihk astêw maskawâtisiwin mawinêskâkêwina ayis ka-misiwanâtahk nipiy ta-kî-nîkânîstam matay âhkosiwina mîna kî-akaya miyiwin, mâkohtâw iyikohk miyw-âyâwin ohci mâmawâyâwinihk ayisiyiniwak (McDonald et al.). Nêhiyaw iskwêwak, ayis nîkânîhtâw kanawêyihcikêw êkwa paminikêwak ohci wîkiwin

nipiy nitawêyihcikêwina, nayahtamwak osâmi-ayiwâkipayin pwâwatêwin ispîhk kanâci nipiy mamêsiwan (Duignan et al., 2022). Nawaciko osâmihihikowak isi nipiy misiwanâtanowin mîna mamêsiwan maskawâtisiwin astâhtâsowina ispîhk nawac wâpahcikêwin ispisci nâpêwak êkwa namôy-Nêhiyawak, êwako itocikêmakekan wiyawâw kistêyihcikâkêwin nîsôhkamâkêwak isi nipiy tipêyimisonâniwan mâmiskôtamowina (Duignan et al., 2022).ernance discussions (Duignan et al., 2022).

1.3. NAHÂWINIKÊWIN NIPIY ÊKWA SISIKOC-ISIWÊPAN MÊSKWACIPAYIWIN

Sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin ayiwâkihtâw nipiy mâkwêyimowin kiki Nêhiyaw mâmawâyâwinihk, nakiskatômakekan ayiwâkês mawinêskâkêwina isi âitwêwakka-ihatakohk nêsowisiwin âyimihowin. Kwêskiwêpinikêwin isi kimiwanowin isikîsikâwin, tihkitêwin miskwamiy, êkwa kôtak isiwêpanowina wanâhtâw nipiy pisiskiw mîna âpacihcikana, nîkânîstam isi misiwanâcipayiwîn nipiy ayiwâkan mîna ihtakowin (Webb et al., 2022). Ôma mâkohtâwin êkwânima âsônê nisitawinakwan isi pâtos-âyihk Nêhiyaw mâmawâyâwinihk, kiko mihcêtwâw mamišw isi iyinito pimâcihowin paminikêwina mîna kihci nipiy âpacihcikana (Webb et al., 2022). Ôma Kîwêtinohk itêhkêskamikohk êwako ohtâcihtâw kihci kiskinowâpahtihiwêwin ohci sisikoc-isiwêpan omêskwacipayiwin mâkohtâwina ohci nipiy kanawêyihcikâkêwin isi Nêhiyaw mâmawâyâwinihk. **Kîwêtinohk kîsapwêyâwin** kî-itôtamâkan maskwamiy ayimipayiwin, mêskocipayihtaw kâhcitinikatêwin iyinito nipiy mîciwin âpacihcikana kiki Ayaskîmow mâmawâyâwinihk (Ford et al., 2018). Kâkikê ani, iskwêwak pîhci ôhi mâmawâyâwinihk otiskawiskam ayiwâk mawinêskâkêwina ta-kahcitinahkik kanâci ka-minikwêhk nipiy kiki tahto kîsikâw wîkiwin nitawêyihcikêwina, ayiwâkês mikoskâtêyihâtâkwanwa nipiy mâkwêyimowin êkwa ohpâsiwin nisitawêyihâtâkosiwin wanitôtamakêwin (Duignan et al., 2022).

1.4. NÔHTÊPAYINWA NÊHIYAW MÂMAWOHKAMAKÊWIN

Kwêtamâwin ohci mitoni êyikohk mâmawohkamakêwin asici Nêhiyaw itâpisiniwina kî-âhkamêyhtam kayâsêskamik nisitawêyhtâkosiwin mîna kipiskam kistastêwin ohci sîpanowin nipiy pamihtâwin mâtahkamikisiwina (Wilson et al., 2021). Êwako ohci, nâkatohkâtamowin nipiy mâkwêyimowin ayimipayiwin tastâw Nêhiyaw mâmawâyâwinihk nitawêyhtâkwan ispîhtayakaskâw pimipayihtâwin nakinkêwin towihkâna êkwânihi nahâpahtam kikinikâsowin êkwa mamâhtâwin (Wilson et al., 2021). Âpatêyhtâkwanwa maskawêyhtamowina piko kikinikâtêw Nêhiyaw kiskêyhtamowin êkwa itâpisiniwina isi nipiy tipêyimisonâniwan maskawêyhtamowina mîna ta-nîkânêyhtâkwa sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin ahtsihtawin mâtahkamikisiwina otôsihcikêwin isi mêmohci nitawêyihcikêwina ohci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk (Wilson et al., 2021). Êkosi isi piko sâpô mâmawihitowin âhkamêyimowin kanisitawinikâtêk miyikosiwin êkwa mâmaskâci mawinêskâkêwina ohci Nêhiyawak Kânata ta-kî-îkatênam kiki nîkânihk tânita ka-kahcitinahkik kanâci ka-minikwêhk nipiy êwako kihci ayisiyiniw omiyikosiwin ka-miskwêyhtakwahk ohci kahkiyaw (Wilson et al., 2021).

2.0. MÂTAHKAMIKISIWIN MAWINÊHIKÊWINA

Ôma Nipiya Onayahcikêwak mâtahkamikisiwin kî-osîhcikâtêw wîpac 2021 isi mamâhtâwin Nêhiyaw iskwêwak, iskwêsisak, Pâh-pîtos nisitawêyhtâkosiwak, êyihkwêwak, êkwa ka-isi-itêymisohk nisitawêyhtâkosiwin (WG2STGD+) Ayisiyiniwak sâpô nâkatohkâtamowina wâsakâm nipiy tipêyimisonâniwan. Isi Nêhiyaw isîhcikêwina akâmi Mihkinâhk Ministikohk, kiskêyhtâkwan isi Kihci-Môhkomân, Nêhiyaw iskwêwak, ayis ohci wiya omiyikosiwin kiskêyhtamowin ohci wâsakâskamihtawin, wiyawâw kîhkânâkosiwak isi okimâhkâniwiwin onâkatêyimiwêwak ohci kanâci mîna âtakâmihk nipiya. Mâka, Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak pêsîwêwak mâmaskâci kistêyhtcikâtêwin mamêsiwan itâpisiniwin mîna kiskêyhtamowin isi nipiy nâkatohkâtamowina. Ôma Nipiya Onayahcikêwak Mâtahkamikisiwin êwako itêyhtakwan kiki mamâhtâwin pîkiskwêwina ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak pîhci nipiy tipêyimisonâniwan nâkatohkâtamowina. Sâpô nanatohk mâmawohkamakêwina, ôma Nipiya Onayahcikêwak mâtahkamikisiwin mâmawi-

pêsîwêwak Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak ohci 13 Nêhiyaw mâmawâyâwinihk akâmi Kânata ta-mâmiskôtahkik ôtatoskêwina isi Nipiya Onayahcikêwak, tâpiskôc, nêhiyawîhcikêwin nisitawinikêwin nipiy onâkatêyimiwêwak êkwa Tâpowakêyhtamowin Onakatohkâcikêwak, nahâpahtamowin isi âyimihiwêwina ispîhtêyhtâkwan isi nipiy mâkwêyimowin. Ôhi mâmawohkamakêwina oyinikêwin isi itahto kapimitisahikâtêk nîso tahtahkwâw.

2.1. NIPIYA ONAYAHCIKÊWAK TAHTAHKWÂW PÊYAK

Tahtahkwâw Pêyak ohci Nipiya Onayahcikêwak Mâtahkamikisiwin (2021-2022) nahâpahtam ta-kahcitinahk itâpisiniwina ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak iyikohk ka-kihçêyhtâkwahk nipiy isi Nêhiyaw isîhcikêwina. Ayiwâkês, Tahtahkwâw Pêyak nahâpahtam ta-kahcitinahk kiskêyhtamôhiwêwin kiko anima ka-itwêmakahk Nipiy Onayahcikêw; tânisi isi nipiy ka-itêyhtakwahk sâpô Nêhiyaw itâpisiniwin; mîna tânisi isi nipiy mawacihcikêwin êkwa wâsakâskamihtawin âhkamêyhtamowin kocîwina apihkâcikêwin asici Nêhiyaw isîhcikêwina.

2.1.1. MÂMAWOHKAMAKÊWIN NÂKATOHKÂTÊWINA

Tahtahkwâw Pêyak mâmawohkamakêwina kî-mâcihtân ispîhk 2021. Ôki Nêhiyaw Iskwêwak sa Mâmawohkamâtowin ohci Kânata mâmawohkamwak asici Nêhiyaw iskwêwak Kêhtê-ayak, Tâpowakêyihitamowin Onakatohkâcikêwak, êkwa mâmawâyâwinihk opimohtêstamâkêwak akâmi Kânata ohci êkwâniki ka-mâtinamâkêcik lyinito Kiskêyihitamowina mîna kiskêyihitamowin isi Nipiya Onayahcikêwak. Ôhi mâmawohkamakêwina nahâpahtam ka-pimitisahikâtêk âyimihiwêwina:

- Nisitohtamowin kiko anima ka-itwêmakahk Nipiya Onayahcikêw
- Nisitawinamowin nipiy êwako pimatisiwin isi mâmawi Nêhiyaw kistêyihcikâtêwin
- Nisitawinamowin nipiy êwako ayiwâk ispisci piko wîcihiwêwin
- Nêhiyaw isîhcikêwina êkwa owâhkôhtowin isi nipiy

Ôhi mâmawohkamakêwina kî-itôtamâkan itahto pimohtatawina asici cihkâstêpayihcikana, ispayinwa wâh-wâpahcikêwin, êkwa itâcimowina êkwânihni ta-kî-miskikâtêwa ita nipiyOnayahcikêwsnwac.ca.

2.2. NIPIYA ONAYAHCIKÊWAK TAHTAHKWÂW NÎSO

Tahtahkwâw Nîso ohci Nipiya Onayahcikêwak Mâtahkamikisiwin (2022-2024) kîsâc ta-nîkânêyihkâkwân ohci Nêhiyaw WG2STGD+ ayisiyiniwak sa pîkiskwêwina isi nipiy tipêyimisonâniwan. Tahtahkwâw Nîso kî-itêyihkâkwân kiki mamâhtâwin mîna ayiwâkihtâw pîkiskwêwina ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak isi Nipiya Onayahcikêwak pîhci nipiy tipêyimisonâniwan nâkatohkâtamowina. Tahtahkwâw Nîso kî-pâh-piskihcayâw iisi nîso tahtahkwâw ispîhk Ohpahowi-pîsim 2022 sâpô Niski-pîsim 2024. Ôma nistam tahtahkwâw nahâpahtam mâmawohkamakêwin wâsakâm ôma kiskêyihitamowin, âyimihiwêwina, êkwa wawânêyihitamowina nisitohcikâtêw isi nipiy mâkwêyimowin mîna sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin pîhci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk. Ôma kîhtwâm tahtahkwâw nahâpahtam ta-nisitawinahk nakinamâkêwina

wâsakâm maskawêyihitamowin-itêyihitamowina nisitohcikâtêw isi nipiy tipêyimisonâniwan mîna maskawêyihitamowina kiki kikinikâtêwin nahiyikohk nipiy tipêyimisonâniwan mâtahkamikisiwina. Nanapo tahtahkwâwa ohci mâmawohkamakêwin mêkwâc Tahtahkwâw Nîso mîna nahâpahtam isi ispîhci-pîsâkwana nahipayiwin.

2.2.1. MÂMAWOHKAMAKÊWIN NÂKATOHKÂTÊWINA

Tahtahkwâw Pêyak mâmawohkamakêwin mâcihtân ispîhk Ohpahowi-pîsim 2022 mîna pônipayin ispîhk Niski-pîsim 2023. Ôhi mâmawohkamakêwina nahâpahtam itêhkêskamikohk itâpisiwina ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak ka-pimitisahikâtêk pîkiskwâtamowina:

- Nâkatêyihitamowina ohci Nipiya Onayahcikêwak pîhci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk;
- Kiskêyihitamowin isi kahcitinamowin kanâci mîna kanawêyihkâkosiwin nipiy;
- cyinito Kiskêyihitamowina ohci nipiy, nipiy kiskinwahamâkêwina, êkwa wâsakâskamihtawin pisiskêyihcikêwin;
- Mâkohtâwina ohci sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin isi nipiy; êkwa,
- Sôhkêyihitamowina kiki mâwacihcikêwin mîna ta-kanawêyihcikâtêk âtakâmihk nipiya êkwa wâsakâskamihtawin.

Tahtahkwâw Nîso māmawohkamakêwina mâcihtân ispîhk Niski-pîsim 2023 mîna pônipayin ispîhk Niski-pîsim 2024. Ôhi māmawohkamakêwina nahâpahtam itâpisiwina ofhci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak isohci ka-pimitisahikâtêk pîkiskwâtamowina:

- Astâhtâsowina isi kanâci nipiy pîhci Nêhiyaw māmawâyâwinihk;
- Kistêyihtcikâtêwin-ohcipayiwîn nakiskamâkêwina isi Nêhiyaw nipiy-pimipayihtâwin nôcihtâwin;
- Mêkwâc nipiy tipêyimisonâniwan sîhkihkêwina êkwa mâtahkamikisiwina ka-atoskâtahk ta-māmawohkamâtow Nêhiyaw māmawâyâwinihk (iskwêwak, iskwêsisak, Pâh-pîtos nisitawêyihtâkosiwak, êyihkwêwak, êkwa ka-isi-itêymisohk nisitawêyihtâkosiwin ayisiyiniwak mêtini mîna); êkwa,
- Nêhiyaw-nîkânîstamnipiy tipêyimisonâniwan mâtahkamikisiwina.

3. 0. MÂMAWOHKAMAKÊWIN NAKISKAMÂKÊWINA

3.1. NIPIYA ONAYAHCIKÊWAK TAHTAHKWÂW NÎSO, TAHTAHKWÂW PÊYAK

3.1.1. WÂSAKÂMI MÂTINAMÂKÊWIN

Tahtahkwâw Pêyak ohci Nipiya Onayahcikêwak Tahtahkwâw Nîso kikinikâtêw 13 cikâstêpayicikanisihk wâsakâmi mâtinamâkêwin, itahto pâh-pêyak ohci Kânata sa nistosâp ka-piskihtahtâhk êkwa tipahaskanihk. Wâsakâmi mâtinamâkêwin êkwânihi iyinito itowahk māmawihitowin māmiskôtamowin misiwê ka-âpacihtahk ohci Nêhiyaw māmawâyâwinihk ta-mâtinamâkêhk kiskêyihitamôhiwêwin. Ôhi wâsakâmi mâtinamâkêwin kî-pimohtatân pâsci iskoyikohk ohci Takwâki-pîsim 20 isko Iyikopiwi-pîsim 1, 2022, asici iyikohk māmawohkamâtowin kêka-mitâtaht ayisiyiniw itahto māmawôpîtôtamowin. Ôma mêmohci iyikohk ohci nîsohkamakêhk itahto itêhkêskamikohk êwako masinahikâtêw âcimostâkêwasinahikanihk capasîs.

Ôhi wâsakâmi mâtinamâkêwin misiwanâcihikowak Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak. Ta-kêhcinahow kikinikâtêwin mîna pimohtêstamâkêwin māmawohkamâtowin, ôma masinahikêhêwin ohci nîsohkamakêwak kî-pimohtatân māmawi asici Ka-piskihtahtâhk êkwa Tipahaskanihk Tipêyihtâkosiwak Māmawohkamâtowina (PTMA) opimohtêstamâkêwak êkwa onahîkâsowak ita Nêhiyaw Iskwêwak sa Māmawohkamâtowin ohci Kânata. Masinahikêhêwin kocîwina mîna kiyikawêpayiw âpacihtawin ohci âcimowin ka-nôkohtâcik cikâstêpayicikanisihk êkwa tastâw nîsohkamakêwak âkwâpitisowina. Sâpô wâsakâmi mâtinamâkêwin, māmiskôtamowina kî-nîkânîstamiwân ohci pâyâhtak nawasônîkâtêwin māmiskôtamowin kiskinwahikêwin nôkosîtam pîkiskwâtamowina mîna kiskinwahikêwin kakwêcihkêwina. Ôma kikî-akayawahikêwin itâcimowin êwako mâtinamakêw ispîhtayakaskâw kanawâpahcikêwin ohci nisitohcikâtêwin êkwa kîsîhçikatêwina ohci ôhi wâsakâmi mâtinamâkêwin ihtakonwa isi cikâstêpayicikanisihk.

3.1.2. KÊHTÊ-AYA OPÏKISKWÊHIKOWÂWA

Êkwa ayiwâkês isi ohci 13 wâsakâmi mâtinamâkêwin ka-miciminikâtêkihk Tahtahkwâw Pêyak ohci Tahtahkwâw Nîso, mâmawinikêwin ohci otiskawiskamowin opÏkiskwêhikowâwa kî-pimohtatân ispîhk Mikisiwi-pîsim 2023. Ôhi opÏkiskwêhikowâwa kiyikawêpayiw pÏkiskwêwina asici nîso Nêhiyaw Kêhtê-ayak êkwa Tâpowakêyihamowin Onakatohkâcikêwak. Ôhi opÏkiskwêhikowâwa pakitinam ayiwâkês kiskêyihamôhiwêwin atoskêwina ohci ôki Kêhtê-ayak êkwa Tâpowakêyihamowin Onakatohkâcikêwak isi Nipiya Onayahcikêwak. Ôhi opÏkiskwêhikowâwa nahâpahtam isi mawinêskâkêwina ka-otiskawiskam ita-kêhcinahow ta-kahcitinahkik kanâci nipiy, âsônê ispîhtêyihâtakosiwin osâm piko mâkohtâwina ohci sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin isi nipiy âpacihcikana. Ôhi opÏkiskwêhikowâwa kî-nîkânîstam isi mâmiskôtamowin kiskinwahikêwin êkwa kiyikawêpayiw pâh-pêyakwan pÏkiskwâtamowina isi êkwâniki pîhci mâtinamâkêwin wâsakâmi mâmiskôtamowina. Cihkâstêpayihcikan pÏkiskwêmohtâwin ohci opÏkiskwêhikowâwa, kiko kî-pimohtatân cikâstêpayicikanisihk sâpô Zoom, ta-kî-kahcitinikâtêwa ohci Nêhiyaw Iskwêwak sa Mâmawohkamâtowin ohci Kânata sa website (wâpahta Asastêwin 2: Kêhtê-aya Mâmawohkamakêwina).

3.2. NIPIYA ONAYAHCIKÊWAK TAHTAHKWÂW NÎSO, TAHTAHKWÂW NÎSO

3.2.2. CIKÂSTÊPAYICIKANISIHK NÂKATOHKÂTÊWIN

Mêkwâc Tahtahkwâw Nîso, ispîhtayakaskâw cikâstêpayicikanisihk nâkatohkâtêwin kî-pimohtatân sâpô ôma Wêhci Nâkatohkâtêwin têhtahokanihk ispîhk Opâskâwêhowi-pîsim 2023. Ôma nâkatohkâtêwin nahâpahtam ta-nisitawinahk ka-ithakohki mawinêskâkêwina isi kiyikawêpayiwin ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak isi nipiy tipêyimisonâniwan. Ôma nâkatohkâtêwin asici 33 kakwêcihkêwina ka-wâpahcikâtêw isi nanâtohk-nawasonikêwin wiyastêwin.

Ôma nâkatohkâtêwin ihtakonwa nêwo pÏkiskwâtamowina:

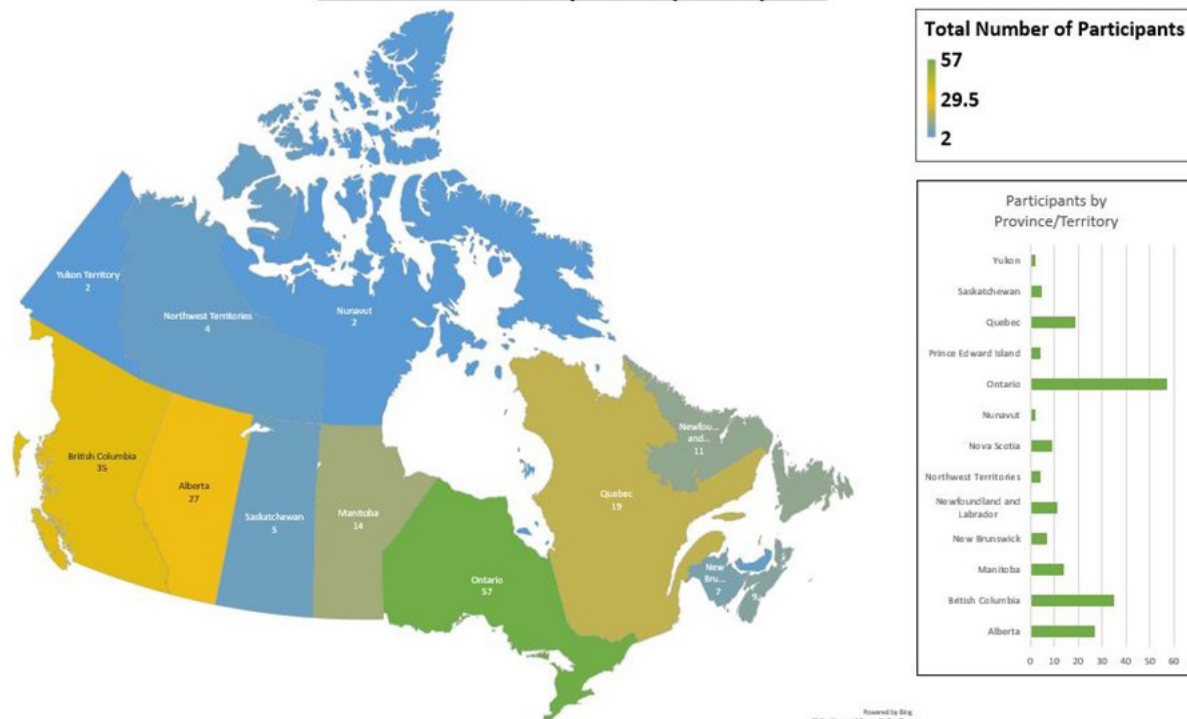
- Wawânêyihamowina êwako ohci mêkwâc êkwa nîkânihk nipiy âyimihiwêwina pîhci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk.
- Ôma kistêyihcikatêwin ohci nipiy pîhci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk êkwa iyikohk ka-kihçêyihâtakwahk ohci kistêyihcikatêwin-ohcipayiwin nakiskamâkêwina kiki wâsakâskamihtawin wâkôwîcihiwîwin.
- Âpatêyihâtakwanwa mâmawohkamakêwin mâtahkamikisiwina mîna ka-akawâcikâtêk nakiskamâkêwina kiki nîkânihk maskawêyihamowin-itêyihamowina ohci nipiy pimipayihâtawin.
- Ôma âpatêyihâtakwanowin mîna akawâtamowin ohci Nêhiyaw-nîkânîstam nipiy âpacihtawin mîna pamihtâwin mâtahkamikisiwin.

Nâkatohkâtêwin nîsohkamakêwak ka-masinahikêhayahkik cikâstêpayicikanisihk ka-âpacihtahk a nahipayiwin wâh-wâpahtamowin. Âpacihtâwin Eventbrite, wîhkomitowin kî-itisahikâtêwa isi ayisiyiniwak êkwâniki kayahtê ka-kî-akâwâtahkik ta-nîsohkamakêcik isi mâmawohkamakêwin mâmawôpîtôtamowina asici Nipiya Onayahcikêwak mâtahkamikisiwin. Mâmawohkamâtowin isi ôma nâkatohkâtêwin kî-âstamêyikohk isi) Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak pîhci Kânata êkwa, b) êkwâniki ka-ayâcik kiskêyihtamowin mîna kistêyihcikâtêwin asici nipiy âyimihiwêwina êkwa nipiy tipêyimisonâniwan mâtahkamikisiwina atoskêwak pîhci omâmawâyâwinihk. Nîsohkamakêwak ka-kîsihtacik nâkatohkâtêwin kî-miyikowisiw \$50 okimâwêyihtâkosiwin. Ta-paminikâtêk itisahamâkêwin ôhi okimâwêyihtâkosiwina, iskwêyanihk ohci onâkatohkâtêwin itahto wîchihwêw kî-kakwêcimâw sêhkê ta-mêkit okahcitinatowin kiskêyihtamôhiwêwin, asici owîhowin, owîkiwin kâhcitinatowin, masinikêtâkan kâhcitinatowi, êkwa sêwêpicikan.

Ôma nâkatohkâtêwin kî-mâcihtân ispihk Opâskâwêhowi-pîsim 14, 2023 mîna kî-pônihtân ispihk Opâskâwêhowi-pîsim 20, 2023. Iyikohk 196 ayisiyiniwak ka-kîsihtacik ôma nâkatohkâtêwin pimohtêstam 13 ka-piskihtahtâhk êkwa tipahaskanihk. Ôma askiy akihtâsowin ohci nâkatohkâtêwin ayisiyiniwak ta-kî-miskikâtêw pîhci masinâstêwin okiskinohtêwasinahikan capasîs:

Water Carriers Survey: Participants Spread

3.3. PĪKISKWĒHIWĒWIN MĀMAWINIKĒWIN

Isi âniskoscikêwin ohci Kêhtê-aya opĭkiskwêhikowâwa kî-pimohtatân mêkwâc Tahtahkwâw Pêyak ohci Nipiya Onayahcikêwak mâtahkamikisiwin sa Tahtahkwâw Nîso, otiskawiskamowin opĭkiskwêhikowâwa kî-pimohtatân asici kîhkâtêyihtâkosiwin Nêhiyaw nipiy onîsohkamâkêwak akâmi Kânata ohci. Kahkiyaw pĭkiskwêhiwêwina kî-kakâyawi kiyikawêpayiwak isi nipiy nâkatohkâtamowina êkwa nipiy tipêyimisonâniwan maskawêyihitamowina; êkosi isi pĭkiskwêwina kî-mêkiw onahîkâsowin, nâkatohkâcîkâtêwin, êkwa nêhiyawîhcikêwin iyinîsiwin isi misahkamik nipiy âyimihiwêwina. Ôhi opĭkiskwêhikowâwa mîna nahâpahtam isi osôhkêyihtâmowina kiki oyasiwêwin osihtawak, osîhcikêwin, êkwa Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak ka-maskawêyihthakik nipiy âyimihowina isi nahiyikohk mîna sîpanowin isi.

3.3.1. NÔHTAW CIHKÂSTÊPAYIHCİKANA ÊKWA ÂCIMOWASINAHİKANISA

Ôma otiskawiskamowin opĭkiskwêhikowâwa kî-miciminikâtâw sâpô Zoom, êkwa pĭkiskwêwina kî-pĭkiskwêmohtân. Ôhi pĭkiskwêmohtâwina âcimostâkôwina kî-âpacihtân ta-osihtahk nîso nôhtaw cihkâstêpayihcikana êkwa nisto âcimowasinahikanisa. Ôhi cihkâstêpayihcikana ta-kî-wâpahcikâtêwa ôta. Ôhi nisto âcimowasinahikanisa kî-osihtân tahto pîsim mêkwâc Mikisiwi-pîsim, Niski-pîsim, êkwa Ayîki-pîsim ohci 2024. Ôhi nôkohtâwina osihtâniwan ohci pĭkiskwêwina ka-miciminikâtêkihk asici Nêhiyaw WG2STGD+ nipiy onîsohkamâkêwak ka-masinahakik ôma nipiy âyimihowin ka-otiskawiskahk Nêhiyaw māmawâyâwinihk mîna asici sôhkêyihtâmowina ka-mâtinamâkêhk. Ôhi âcimowasinahikanisa ta-kî-kahcitinahkikêw ôta.

4. 0. KIKĪ-AKAYAWAHİKĒWIN MISKAMOWINA OHCI ITAHTO NÂKATOHKÂTĒWIN

4.1. TAHTAHKWÂW NĪSO, TAHTAHKWÂW PĒYAK

4.1.1. WÂSAKÂMI MÂTINAMÂKĒWIN

Ôma ka-pimitisahikâtêk pahki kiskinawâcihtaw kîkî-akayawahikêwin ohci māmiskôtamowina ka-kî-nokwahkihk ohci mâtinamâkêwin wâsakâmi māmawôpîtôtamowina.

1. Itâpisiniwina isi Atoskêwina ohci Nipiy Onayahcikêw êkwa Iyinito Nipiy Kiskinwahamâkêwina

a. Âkwâpitisowina tastâw Iskwêwak êkwa Askîhk

Nîsohkamakêwak kahkiyaw ohci 13 itêhkêskamikohk mâtinamâkêwak pâh-pêyakwan itâpisiniwina ohci ôtatoskêwina isi Nipiya Onayahcikêwak. Nîsohkamakêwak pisiskâpahtamwak âkwâpitisowin tastâw iskwêwak êkwa askîhk sâpô opimâcihiwêwin kaskihtâwin. Mîna kî-sîhkiskamwak ôtatoskêwiniwâw isi onâkatêyimiwêwak êkwa onîsohkamâkêwak ohci nipiy sâpô iyinito nipiy isistawina êkwa ayamihâwin.

b. Nipiya Onayahcikêwak isi Onayahcikêwak ohci Iyinito Kiskêyihtamowina

Oyêyihitamowin mâna wa-wîhkâc ka-mâtinamâkêwhk ohci nîsohkamakêwak pîhci wâsakâmi mâtinamâkêwin kî-êkwânima Nipiya Onayahcikêwak wiyawâw kokanawêyihcikêwak ohci nipiy kiskêyihtamowin mîna ayâwak nâkatohkâtêwin ta-mâtinamâkêcik êkwânima kiskêyihtamowin isi osk-âyak. Oki nîsohkamakêwak mîna mâtinamâkêwak atiht iyinito kiskinwahamâkêwina ohci nipiy mîna pakitinam nisitohtamôhiwêwin ohci ka-takwastahk miyw-âyâwin êkwa nahêyihowin wâhkôhtowin asici nipiy isi Nêhiyaw isîhcikêwina.

c. Nipiy asici Maskihkiy, Nanâtawihowin, êkwa Mamâhtâwihikowisiwina

Oki nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak êkwânima Iyinito Kiskêyihitamowina kiskinwahamâkow Nêhiyawak ta-kihcêyimohk nipiy ta-nâkatakâpahtam ayis apihkâcikâtêw isi kahkiyaw pimatisiwin. Nipiy nisitawêyihâtêwan isi maskihkiy, nanâtawihowin, êkwa mamâhtâwihikowisiwina kî-kâh-kîhtwâm pîkiskwâtamowin wâpahcikâtêw isi wâsakâmi mâtinamâkêwin sâpô nanatohk tipiyawê âcimowina. Oki nîsohkamakêwak mîna mâtinamâkêwak itêyihitamowina ohci owêhci wâhkôhtowin asici nipiy mîna sîhkiskam itâpatisiwin isi opimâtsiwiniwâw.

d. Kîskisikâkan tastâw Nipiy Nêhiyawâtsiwin êkwa Kiskinwahamâkêwina

Âta mihcêt nîsohkamakêwak nisitohtamwak kîkway ka-itwêhk êwako ohci Nipiy Onayahcikêw, atiht mâyêyihcikêwak kî-nisitawinakwâhk pîhci wâsakâmihk êkwâniki, ayis ohci kîskisikâkanowin ohci iyinito owîkiyaw êkwa nêhiyawâtsiwin, namôy mistahi kî-ohci kiskêyihitam ohci pîkiskwêwin. Pâh-pêyakwan nôkosîtamâkêwina mîna kî-nisitawinakwâhk isi pîkiskwêwina ohci iyinito nipiy kiskinwahamâkêwina ayis mihcêt nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak êkwânima namôy kiskêyihitamwak mihcêt nipiy kiskinwahamâkêwina êkwa isistawin ayis namôy ayâwêwak Kêhtê-ayak ahpô Tâpowakêyihitamowin Onakatohkâcikêwak wâsakâm êwako ohci ta-kiskêyihatakik. Ôma kiskêyihitamowin ka-mâtinamâkêhk ôtatoskêwina isi Nipiya Onayahcikêwak mîna iyinito nipiy kiskinwahamâkêwina ta-kî-nisitawinikâtêw pîhci capasîs cawâsinis.

Cawâsinis 1.

“Kiki niya, Nipiya Onayahcikêwak êkwâniki onîsohkamakêwak ohci mâmawâyâwinihk. Nimawinêskênân kiki nipiya ta-kanawêyihcikâtêk kiki nîkânihk aniskaciwin.”

“Namôy ni-kêhcinahon ohci kiskinwahamâkêwina ayis namôy niki ayawâw Kêhtê-ayak wâsakâm niya ka-kî-ohpikêyân.”

“Tâpitawî niki kiskinwahamakâwênân êkwânima nipiy manitowan; ka-kî-asamikon, kîspôhikon, kanâcihikon, mîna mâtinamâkêw pimohtahiwêwin. Kî-kiskinwahamâkowinâw ta-nâkatwêyihtamahk nipiy, mîna ka-nâkatwêyimikon.

“Wiyawâw [Nipiya Onayahcikêwak] tâpowakêyihitamowin onakatohkâcikêwak mîna onâkatêyimiwêwak ayis nipiy mînoskwahpicikana têpinam kahkiyaw akâmi askiy tâpiskôc mihkwyêyâpiya mîna môsihowinisa.”

2. Kiskêyhtamowin êkwa Kahcitinamowin Kanâci Nipiy

Ka-nisitawinakwâhk wîpac, nipiy mâkwêyimowin êwako kihci âyimihowin kiki maskawâtisiwin ohci Nêhiyaw WG2STGD+ ayisiyiniwak. Êwako ohci, âniskômohcikêwin mêkwâc mîna kayahî kiskêyhtamowin isi pîsâkwân ka-osihcikâtêk ta-kî-wîcihtâw ta-kistascikêk sîpanowin ohpastâwin paminikêwina.

a. Nipiy Mâkwêyimowin êkwa Kahcitinamowin

Mihcêt nîsohkamakêwak isi pîkiskwêwina ohci ta-kahcitinahkik kanâci nipiy mâtinamâkêwak âta êkwânima âta namôy kî-ânwêyihîtakwan ta-kahcitinahkik nipiy, kayahî kî-kistêyihcikâtêw ahpô mêkwâc kistêyihîtamwak âyimihiwêwina asici ta-kahcitinahkik kanâci môhkiciwanipêk'. Oki nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak êkwânima omâmawâyâwinihk mêkwâc ka-aspêyihîtahkik kanâci ahpô mônahipânihkân nipiy ka-mêkihîk ohci sa ôtênâw kiki tahto kîsikâw âpacihtâwin.

b. Pîhcipowiniwan Sâkahikana, Sîpiya, êkwa Mônahipâna

Êwako ohci pîhcipowiniwan êkwa misiwanâtanowin, mihcêt nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak êkwânima sâkahikan, mônahipâna, êkwa sîpiya êkwânihi cîki ka-wîkicik mîna ka-âpacihtâcik kiki mîciwin êkwa nipiy kî-kistêyihcikâtêwi pîhcipowiniwan pâsci askiya. Kâh-kîhtwâm pîkiskwâtamowin tastâw ôhi pîkiskwêwina kî-êkwânihi mâkohtâwina ohci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk êwako ohci wiyastêwina kamikwa (tâpiskôc, kipahikana êkwa wêpinikêwina). Wâsakâskamihtawin kakwâtakihiwêwin ohci nipiy sîkiwêpinikêwin, kistikêwi-pimâcihowin sîkiwêpinamowin, êkwa askîwi pimiya sîkiwêpinikêwina mîna êkwânihi atiht itôcikêmakanwa kiki nipiy mâkwêyimowin ka-nisitawinakwâhk ohci nîsohkamakêwak isi wâsakâmi mâtinamâkêwin. Ta-nisitohcikâtêkihîk atiht ôhi âyimihiwêwina kistêyihcikâtêwin ohci nîsohkamakêwak wâpahta cawâsinis 2 capasîs.

Cawâsinis 2.

“Pêyak ôma âyimihiwêwin êwako ta-wânihtahk ka-kahcitinahkik isi iyiniyo nipiy âpacihtâcîk; tâpiskôc, wîpac ôma nîpin, namôy niki ohci pakitinikâwinân ta-âpacihtâyâ mistahi nipiy kîwêtinohk ayis ohci misiwanâtanowin, mîna nama kîkwây itocikâtêw ta-âstamêpitamâkêhk ôhi âyimihiwêwina”-Ispîhk ka-kakwêcihkêmhok ka-anwêyihcikâtêk isi ta-kahcitinahkik nipiy.

“Ta-kî-kwâskwêpicikêcik kiki kîkwây sîpihk kiki mîciwin tēpipayiwîn ispisci ta-kakwê wînihtâcik mîna pîhcipohîtacik nipiy kiki mēscihtâsowin.”

“Ôhi mawinêskâkêwina ahkamay âpacihtân, pîhcipowiniwan, êkwa ta-kahcitinahkik nipiy. [Kôtak mawinêskâkêwina isi mâmawâyâwinihk pîhci Newfoundland êkwa Labrador asici] Churchill Falls, nitawaskêwin, misawa kinosêwikamikwa, pinipocikana êkwa masinahikan takwahikêwikamikwa, mîna yahki-nôcihtâwina ka-âpacihta ohci nipiy.”

“Anohc êkwa, namôy kî-pisiskêyihîtamwak kahkiyaw kîkway ka-pihtikwêpayik isi nipiy. Ta-kî-miywasin kiki pêyakwayihîk ôtênâw mîna namôy miywasin isi kôtakayi isi ôtênâw ayis ôsâmî mistah maskihkiyi. Namôy niwê-minikwân môhkiciwanipêk ohci êkwa, âta kayâs niki minihkwân. Niki wâpahtên mihcêt mēskocipayiwînwa ôta, mîna namôy na-minikwân ohci môhkiciwanipêk kîspin piko osikâtêw.”

1 Kanâci nipiy êwako kistêyihîtakwan isi nipiy ka-miywâsik ta-minihkwêhk. Ohci Gary R. Brenniman, “Kanâci nipiy,” SpringerLink (Springer Netherlands, Kisê-pîsim 1, 1999), https://link.springer.com/referenceworkentry/10.1007/1-4020-4494-1_265.

3. Mâkohtâwina ohci Sisikoc-isiwêpan Mêskwacipayiwin êkwa Wawânêyihtamowina kiki Nîkânihk ohci Nipiy êkwa Wâsakâskamihtawin

Sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin ta-kî-mâkohtâw iyinito sâpociwanowin êkwânihi mâna âpacihtân Nêhiyaw mâmawâyâwinihk is kihci nisitawêyihtâkwanowin kiki mîciwin êkwa kaskihcikêwin. Ayis, ayiwâkihtakwan ta-nisitawinikâtêk mêkwâc âyimihiwêwina êkwa mâskoc nîkânihk wawânêyihtamowina ohci Nêhiyaw WG2STGD+ ayisiyiniwak êwako ohci sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin mâkohtâwina isi ka-minikwêhk nipiy êkwa sâpociwanowin.

a. Sisikoc-isiwêpan Mêskwacipayiwin êkwa Mîciwin Kanawêyihcikâtêwin

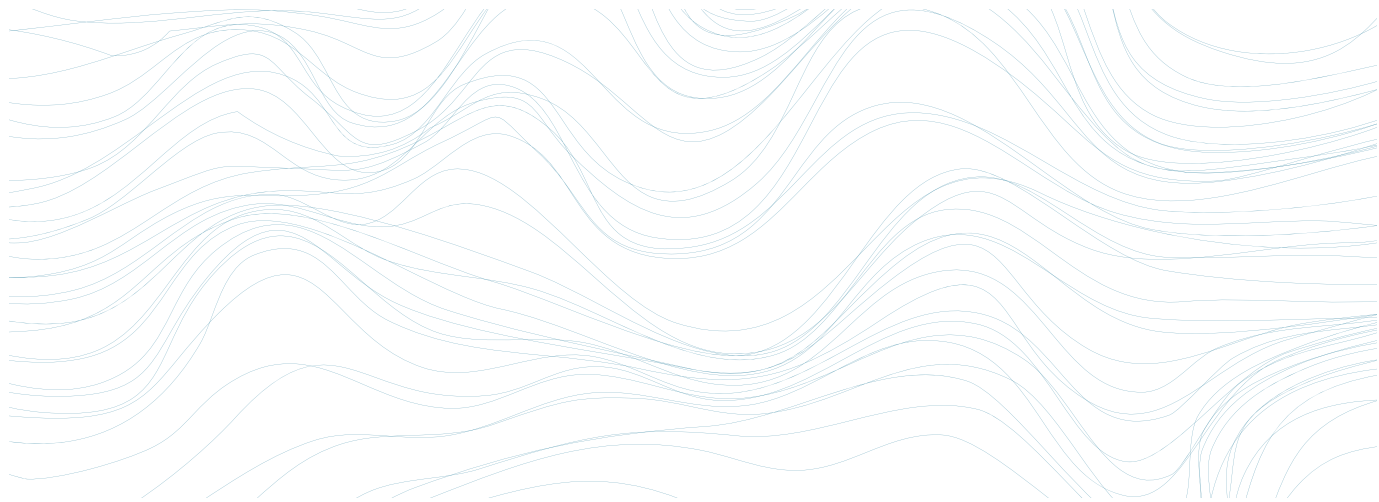
Mêkwâc ôma wâsakâmi mâtinamâkêwin, mitahi iyikohk nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak êkwânima sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin êkwa sa âhkami mâkohtâwina ohci kîstiniwân, iskipêwin tahtahkwâw, mîna pâstêwaskiy wa-wîhkâc mâkohtâw omâmawâyâwinihk isi manâcihcikêwin mîna pimatisiwin. Atiht nîsohkamakêwak cîki kawîkicik nipiy pisiskâpahtamwak êkwânima ê-kî-wâpahtahkik âstamêyikohk kinosêw ihtakowin ayis ohci pâstêwaskiy êkwa mêskocipayiwin isi nipiy isiwêpanowin. Kahkiyaw nîsohkamakêwak pîhci owâsakâmi mâtinamâkêwin mâtinamâkêwak nanatohk âyimihiwêwina êkwa wawânêyihtamowina êkwânihi ka-ayâcîk kiki nipiy êkwa wâsakâskamihtawin misiwê isi wâsakam sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin.

b. Nipiy Ayiwâkan êkwa Pîwâpisk Pîhcipowiniwan

Atiht kihci nipiy ayiwâkan wawânêyihtamowina kî-mâtinamâkâtêw ohci nîsohkamakêwak, tâpiskôc 1) pîhcipowiniwan ohci wiyastêwin mâtahkamikisiwina êkwa pimiy sîkipayiwin; 2) mêskwacipayiwin isi nôcikosêwêwin maskawâtisiwin ayis ohci awahkânihkêwin ohci misi nôcikosêwêwin, tâpiskôc, kwâskwêpicikêwin nakiskamâkêwina; 3) maskihkiy/piscipowin macispakwanowin isi kaminiqwêhk nipiy; 4) ayiwâk maskihkiy isi âtakâmihk nipiya ayis ohci piscipowin sîkiwêpinamowins/sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin; 5) pîhcipowiniwan ohci kayahtê pinipocikana êkwa masinahikan takwahikêwikamikwa isi nipiy; mîna, 5) yahki-nôcihtâwina ka-âpacihta ohci nipiy.

c. Nipiy Tipêyimisonâniwan êkwa Wiyastêwina Mâtahkamikisiwina

Kwêtamâwin ohci akisowin êkwa kiskinwahikêwin isi atiht wiyastêwin mâtahkamikisiwina kî-mîna pisiskâpahtamwak ayimihowin ka-kistêyihcikâtêw ohci nîsohkamakêwak pîhci omâmawâyâwinihk. Atiht nîsohkamakêwak mîna pisiskâpahtamwak êkwânima tipiyaw tipêyimisonâniwan wiyastêwina isi omâmawâyâwinihk nakinikowak akisowin ohci iskwêwak otâpisiniwina mîna wîhtamâkêwin ohci nipiy-isi nisitohcikâtêwin mâtahkamikisiwina (wâpahta cawâsinis 3 capasîs).

² Âtakâmihk nipiya itwêmakam isikamâwa nipiy, asici sîpîhkân ahpô pîko tâniwa nipiy osihtâwin ahpô ka-ahtsihtahk ayis ohci nahawascikêwin ohci atoskêwina, êwako ka-âpacihtahk ahpô itikwê itêyihtamowin ta-âpacihtahk ohci misi nâpîhkâna. Wiyasiwêwin Pamistakêwin Atoskêwikamik, "Sôhkastewin Okimânahk Wiyasiwêwin ohci Kânata, Kânata otasihkêwin Âtakâmihk Nipiya Wiyasiwêwin," Kânata otasihkêwin Âtakâmihk Nipiya Wiyasiwêwin, lyikopiwi-pîsim 10, 2022, <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/n-22/FullText.html#:~:text=navigable%20water%20means%20a%20body,of%20transport%20or%20travel%20for.>

Cawâsinis 3.

"[Mitoni mawinêskâkêwina êkwânhi] misi osîhcikêwin kiko kî-pwâtawihtaw isi nipiy pîhcupowiniwan, piscipowin wayawîpinikêwina kiko kî-nîkânîstam ayiwâk isi askîwi-pimiy wayawîpinikêwin mîna itocikêmakam mêskwacipayiwina isi ispîhtaskîwin, mîna pâstêwaskiy kiko nîkânîstam âstamêyikohk nipiy."

"Ita ka-ohpikêyân, ispîhk pinipocikana mîna masinahikan takwahikêwikamikwa ka-kî-namatakohki pâsci nîsitanaw askiy, ôma tasihkêwin kî-wîhtamâkêwak osâmi masinahikêwin, êwako ohci namôy kî-nâkatohkâtamwak ta-kanâcihtacik misiwanâtanowin ka-nakatahkik. Kâ-piskihtahastâhk kî-nakatamâkawow ta-mêsaha, mâka mêtinikêwin osâmi mistahi. Mahkawkwa ohci piscipowina ayâwahkwanihikâtêwa akami sîpiy." "Mitoni misi mawinêskâkêwin ka-otiskawiskamân ni-mâmawâyâwinihk êwako namôy kanawêyihâtakosiwin nipiy. Kayâsîs aspin, kî-âsôpayia asakaya ahkosiwin isi mâmawâyâwinihk, mîna, mwêstas atiht wâh-wâpahcikêwina, êwako êsa ohci nipiy ka-êpacihtâyahk. Ni-itêyihâtên mawinêskâkêwin nawaciko iyino-osihâtawin ayis ka-itocikêmakahk ohci pîhcupowiniwan."

"Niki âyimihon asici sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwina asici mîna nîhcupayiwina nipiy tahtahkwâw, âsônê pâsci kinwêsîs. Namôy iyikohk nipiy ihtakon, kiko êkwa kinwêsîs aspin. Nitawêyimânânik ayisiyiniwak ta-wîchikoyahkik mîna ta-kiskêyihâtahkik maskawêyihâtamowina."

"Niyanân, Nistam-lyiniwak, piko ta-wîhtamakâwêyahk ohci wâsakâskamihtawin. Nicawâsimisak ohci Wîhcêkaskosîwi-sâkahikan, mîna êkwânima sâkahikan namôy êkwa ihtakon. Okimâhkânak pakitêyihâtamwak êkwânima, mâka okimânâhk ta-kî-itôtamwak misawâc ayis patahohkâtâwak .... Mihcêt kêhtê nâpêwak pamînamwak, mîna macêyihâtakosiwak."

4. Mâskot Maskawêyihâtamowina êkwa Sôhkêyihâtamowina

Nisitohtamowin sôhkêyihâtamowina kiki tipêyimisonâniwan êkwa akisowin wiyastêwina kiki Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak ita wiyastêwin tahtahkwâw ta-kî-wîchihêwak ta-kistascikêk mâtahkamikisiwina mîna ispîhci-pîsâkwana mâtahkamikisiwina êkwânihî ka-oyâpahta akisowin isi nipiy tipêyimisonâniwan. Mâka, ôma wâsakâmi mâtinamâkêwin mîna natonam itâpisiniwina ohci nîsohkamakêwak kîkwây ôma ta-kî-itocikâtêk ta-yahkipita ihtâwin ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak isi nipiy tipêyimisonâniwan.

a. Akisowin isi Nipiy Tipêyimisonâniwan

Mikoskâtêyihâtamowina êwako kwêtamâwin akisowin ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak pîhci omâmawâyâwinihk mîna tipêyimisonâniwan wiyastêwina kî-iyinîto môsihowin tastâw nîsohkamakêwak. Kahkiyaw nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak iyinîto môsihowak êkwânima Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak piko ta-kikinikâsocik isi ôma tipêyimisonâniwan ohci nipiy nawac wa-wîhkâc . Nîsohkamakêwak mîna kî-wîhtamwak ayiwak akisowina ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak mêkwâc maskawêyihâtamowin-itêyihâtamowina ohci sîhkikhêwina mêmohci kiki mâtahkamikisiwina êkwânima mêskocipayihtaw nipiy. Atiht nîsohkamakêwak mîna mâtinamâkêwak tânisî isi âhkami atoskêwak asici mâmawâyâwinihk ayisiyiniwak êkwa okimânâhk opimohtêstamâkêwak ta-kikinikâsocik Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak pîhci maskawêyihâtamowin-itêyihâtamowina êkwa kiskinwahikêwin paminikêwina.

**b. Kiskinwahikêwin ohci Nipiy êkwa
Wâsakâskamihtawin Mâmawi-isihcikêwak**

Nanatohk nîsohkamakêwak pîhci owâsakâmi mâtinamâkêwin pisiskâpahtamwak nitawêyihitamowin kiki osihtâwin kiskinwahikêwin wiyastêwina ahpô kiskinwahamâkêwa pîhci kiskinwahamâtowikamikwa êkwânima nahâpahtam isi kiskinwahamâkêwin iyikohk ka-kihcêyihâtakwahk nipiy êkwa wâsakâskamihtawin mâmawi-isihcikêwak tâpiskôc êkwâniki osk-âyak aniskaciwin ta-kî-mêskôtastawak ati nîkânihk. Mâka, oki nîsohkamakêwak kî-wîhtamwak yahkipitamowin pimohtatawin ohci kiskinwahamâkêwina pîhci omâmawâyâwinihk ayis ka-kî-ohci kistêyihcikâtêk kiskêyihitamowin tawâwina ohci iyinito isi tôtamowin kîkwaya ayis kwêtamâwin ohci Tâpowakêyihitamowin Onakatohkâcikêwak êkwa Kêhtê-ayak.

**c. Wiyastêwinion ohci Nêhiyaw Iskwêwak
Mâmawihitowina**

Mâmaskâci maskawêyihitamowina ta-ayiwâkan nisitawinakwâhk ohci atiht nîsohkamakêwak akâmi ôhi wâsakâmi mâtinamâkêwin kî-kistastân ohci Nêhiyaw Iskwêwak sa mâmawihitowin pîhci itahto mâmawâyâwinihk akâmi Kânata. Ôma oyêyihitamowin kî-nakiskatômakan ohci nîsohkamakêwak isi nâkatêyihitamowin ôma aâyimihowin ohci ayiwâkan otiskawiskamwak pîhci omâmawâyâwinihk nipiy-isi nisitohcikâtêwin âyimihiwêwina. Atiht nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak êkwânima askaw opîkiskwêwinwâwa kî-nakinamâm ohci mâmawâyâwinihk nîkânîstamâkêwak ohci maskawêyihitamowina nisitohcikâtêw isi nipiy.

**d. Sôhkâtisiwin, Maskawêyihitamowin-
itêyihitamowina, êkwa Nîkânîstamowin**

Wa-wîhkâc maskawêyihitamowina ka-nîkânastahk akâmi wâsakâmi mâtinamâkêwin êkwânima wiyasiwêwin ohci maskawêyihitamowin-itêyihitamowina sôhkâtisiwin isi Nêhiyaw mâmawâyâwinihk isi piko tânima kistascikêwin cîki omâmawâyâwinihk mîna iskonikanihk. Oki nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak ê-sôhkahk môsihowin ohci yahkipitamowin nîkânîstamâkêwina ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak pîhci omâmawâyâwinihk êkwa okimânâhk pamihtâwina. Ôma itâpisiniwina êkwa maskawêyihitamowina ta-kî-nisitawinakwâhk isi atiht itwêwina ka-mâtinamâkêhk ohci onîsohkamakêwak pîhci cawâsinis 4 capasîs.

Cawâsinis 4.

“Ni-itêyihitên ta-kî-kiyikawêpayahk pîhci maskawêyihitamowin-itêyihitamowina ohci sîhkihikêwina mîna ta-âcimostâkêyahk, mîna ta-kiskêyihitawahk tânisi isi ta-kiskinwahamayahkîk âyiwak ayisiyiniwak, tâpiskôc osihtâwin nahâpahtamowin mâmawihitowina tânisi isi ta-âpacihtahk, ta-kanawêyihcikâtêk, ta-pimâchihtahk, mîna kahkiyaw êkwânihî wâsakâskami nipiy.”

“Ta-kî-ihitahk têtahokanihk ta-osihitahk kiki ki-iskwêminanik ta-ayâcîk ita ta-ohpinikâtêk aswêyihitamowin mîna ahkipitamowin kiyikawêpayiwin isi âyimihiwêwina êkwânihî ka-mâkohtâhk isi ki-nipiminâna.”

“Ni-itêyihitên ka-kiyikawêpaycîk kahkiyaw mâmawihitowina pîhci mâmawâyâwinihk isi pimipayihitâwin osihcikêwin, tâpiskôc, nôcinosêwêwak ayâwak mâmawohkamâtowin, mîna ayis kêhciwak mâmawohkamâtow asici nipiy, ni-kêhcinahon ta-kî-wîchiwêwak ispîhk ka-osihcikâtêk sîhkihikêwina.”

“Ni-itêyihitên mihcêt itêyihitamowina mâmaskâtêyihitâkwan. Piko tânihî nîkânastamâkêwina ta-ispayinwa sâpô Kêhtê-ayak nîkân. Kahkiyaw kîkwây wâpahtamwak sâpô kanawâpahcikâkan ohci kakwâtakêyimowin ka-kî-kiskêyihitahkîk. Ta-kî-mîna itêyihitahkîk ohci oskayî itâpisiniwina. Ispîhk ka-ayâyin kiskinwahikêwin mîna ki-pêtân ki-kiskêyihitamowin isi ki-mâmawâyâwinihk, ka-kî-otiskawiskên kipiskâkêwin. Ihtakon mawinêhikêwina pîhci mâmawâyâwinihk. Kêhtê-ayak kakwâtakêyimowak mîna nitawêyimêwak osk-âya ta-pîkiskwêyit.”

“Ni-itéyihên êkwânima ta-kî-kikinihcik kitayisiyiniînâhk, onitawêyihcikêwina ta-atoskatamahk māmawohkamakêwin isi mihcêt tahtahkwâw. Ta-kî-ihcakohk māmawihitowin ta-māmiskôtahkik kahkiyaw pîkiskwâtamowina, namôy piko pîkiskwâtamowin. Kîspin ki-ayân ê-sôhkahk māmawâyâwinihk māmawihitowin ahpô wiyastêwin ohci māmawâyâwinihk âmawihitowin, êkwânihi wiyastêwina piko âitwêwakta-kî-pîkiskwacikâtêkikh wâhkôhtowina.”

4.1.2. KÊHTÊ-AYA OPÎKISKWÊHIKOWÂWA

Kêhtê-ayak kî-itwêwak êkwânima nipiy mâwacihcikêwin ohci Onêhiyaw iyinihkêwin êkwa wiya ikouhk. Mîna kî-kiskinwahamwak ôma âkwâpitisowin isi sa DNA ka-apihkâcikâtêk asici nipiya, êkosi êsa wâskawinam nêsowan nahipayiwin êkwânima âkwaskitinam sa nisitawêyimowin. Ôma tâpwêhtamowin ayahkaskâw isi ôtênâwiwina. Tâpiskôc, pêyak Kêhtê-aya mâtinamâkêw ohci ayômin-mâwasakonêwin pimâcihowin cîki Wâki Sâkahikan, kiko ispayin kikî-akaya awâcihcikâtêw kihcêyihitowin isi aniskaciwin ohtâcihiwêw paminikêwina. Kôtak Kêhtê-aya kî-itwêw êkwânima Sâkahikan Temagami êkwa wâsakâskami êkôta sa ihtawin kiki Iyinito Kiskêyihitowina isi kanawêyimowin ohci nipiy êkwa askîhk. Êkwa kôta Kêhtê-aya isi opîkiskwêhiwêwin itwêw kikî-akayawâcihcikâtêwin manitowan ohci nipiy kiki Nêhiyawak âsônê iskwêwak, ayis kiskinwaham êwako otipêyihitakosiwin isi okiskêyimowin. Mîna kî-mâtinamâkêw êyikohk kwayaskwêyihcikêwin isi wâhkôhtowin ohci nipiy namôy piko isi tipiyawê nisitawêyimowin mâka nêhiyawîhcikêwin nisitawêyimowin. Kî-sîhkiskam êkwânima, namôy tâpiskôc itapatisiwin nakiskamâkêwin namôy-Nêhiyawak ayâwak isi nipiy, nipiy kiki Nêhiyaw māmawâyâwinihk êwako tahkopicikâtêw isi Mâmawi-Okâwîmâw êkwa sa pimâcihiwêwin kiki kinwês iyikohk. Ôma nahêyihitowin pîhci kwayaskwêyihcikêwin ohci nipiy iyikohk ka-kihcêyihitâkwahk tastâw kahkiyaw Nêhiyaw iskonikana, māmawihitowina, êkwa isîhcikêwina kî-mîna iyinito pîkiskwâtamowin isi nanapo opîkiskwêhikowâwa.

Nanapo nîsohkamakêwak pîhci opîkiskwêhiwêwin mâtinamâkêwak atiht pîkwêyihitowina êkwa ayamihêwâtisiwin âyimihowina êkwânima Nêhiyaw iskwêwak otiskawiskam ayis ohci astamêyikohk nipiy nêsowisiwin akâmi Nêhiyaw māmawâyâwinihk. Ôma kî-itocikêmakekan wîci-wâhkôhtowin isi Nêhiyawak ka-ayâcik asici nipiy. Pêyak Kêhtê-aya kî-itwêw êkwânima namôy-Nêhiyawak wêpinamwak Nêhiyaw pîkiskwêwina ayis ohci nanatohk itowahk nîkânîstamowin isi wânihtawin ohci kistêyihitowin Iyinito Mâwacihcikêwin Kiskêyihitowin êkwânima ka-kî-sâpohtêmake ohci pêyak aniskaciwin isi kôtak. Tâpwêhtamowin kî-mîna wîhcikâtêw tânisi isi sâkocihiwêwin êkwa sa mâkohtâwina nawac kî-ayiman kiki Nêhiyawak ta-âkwâpitisow isi onêhiyawîhcikêwin kiskinwahamâkêwina mîna pisiskêyimowin isi askiy. Nanapo nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak tânisi isi omâmawi-isîhcikêwina ta-kanawêyihcikâtêk nipiy nakiskikâtêw asici asêskawêwin ahpô mâyêyihcikêwin ohci namôy-Nêhiyawak. Kî-mâtinamâkêwak êkwânima ayis ohci atiht ê-ânwêyihcikâtêk itwêwina wâsakâskami Nêhiyaw tapwêyihitowin, âyimihiwêwina ohci âyimihowin ka-wîhcikâtêk ohci wiyawâw êkwa omâmawâyâwinihk namôy mêkawiw iyikohk pisiskêmowin êkwa ohpastâwin. Ispîhk ka-kakwêcihkêmoht kîkway ta-kî-itocikâtêk ta-yahkipita âcimostâkêwina ohci Nêhiyawak isi nâkatohkâtamowina ohci nipiy tipêyimisonâniwan, nanapo nîsohkamakêwak mâtinamâkêwak pâh-pêyakwan itêyihitowina ohci Nêhiyaw iskwêwak, osk-âyak, êkwa ka-isi-itêymisohk nisitawêyihitâkosiwin ayisiyiniwak ka-nitawêyihitahkik ta-mâmawohkahkik nîkânîstamakêwin isi omâmawâyâwinihk mîna ta-nîkânîstahkik atoskêwina isi âyimihiwêwina ohci nipiy tipêyimisonâniwan.

Tastâw pîkiskwâtamowin pîhci ôma kiskinwahikêwin êwako sa wâhkôhtowina kiki nipiy mîna tânis isi Nêhiyaw nêhiyawâtisiwin âniskôsihtâw tawâwin tastâw âpatisiwin mîna ayamihêwâtisiwin. Sa pîkiskwêwina kiskinawâcihtâw miywêyihitâkwan wâhkôhtowin asici wâsakâskamihtawin, ita ka-otinikâtêk ohci askiy isitocikâtêw asici kistêyihcikâtêwin, pisiskêyimowân atami otôtêmiwêwin. Mîna ka-kî-mâtinamâkêhk itowahk ohci ka-nayihitakwahk nîsôhkamâtowin tastâw askiy, nipiy, êkwa Nêhiyaw nêhiyawâtisiwin. Mâka, sa itâpisiwina nôkohtâw nipiy siwayaskwêyihcikêwin namôy piko isi nisitawêyihitâkwan pimatisiwin mîna mîciwin isi mâka ihtâwin ohci wîkiwin mîna iyinihkêwin.

4.2. TAHTAHKWÂW NÎSO, TAHTAHKWÂW NÎSO

4.2.1 NÂKATOHKÂTÊWIN

- a. **Nipiy âyimihiwêwina mêkwâc ka-otiskawiskam êkwa nîkânihk wawânéyhtamowina pîhci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk.**

Ispîhk kakawêcimihcik ta-oyahowêt sa âyimihowin êwako ohci nipiy pîhci omâmawâyâwinihk, nâkatohkâtêwin naskwêhamâkêwak nôkohtâwak ê-ayakaskâk âyimihowin ayimipayiwin ohci nipiy âpacihcikana, asici ayiwâk apihtâw êkwâniki kamâtinamâkêwak mitoni iyikohk âyimihowin. Ayiwâkês, nânitaw nêwo ohci mitâtaht wîhtamwak êkwânima ôma ayimipayiwin ohci nipiy âpacihcikana pichi omâmawâyâwinihk kî-âstamêyikhok mêkwâc nisto ohci mitâtaht itwêwak êkwânima ôma ayimipayiwin kî-ahkamêyhtakwan wâh-wâpahtamowin isi mitâtaht askiy aspin. Apihtaw mâmawâyâwinihk kî-kistêyhtamwak misiwânâtanowin ohci nipîwina pâsci niyânan askiy ohci. Nânitaw nêwo ohci mitâtaht kî-kistêyihcikamwak nipiy osamowin ahpô êka ka-minikwêhk nipiy kakêskimiwêwin (43%) êkwa kwêtamâwin ohci kanâci ka-minikwêhk nipiy (42%) pasci niyânan askiy. Mâka, nêwo ohci mitâtaht nîsohkamakêwak kî-kistêyhtamwak pîkonikâtêwin ohci omiyikosiwiniwâw ta-kahciti nahkik kanâci mîna kanawêyhtâkosiwin nipiy. Nânitaw kêka-mitâtaht ohci mitâtaht êkwâniki nîsohkamakêwak ka-kistêyhtahkik pîkonikâtêwin ohci omiyikosiwiniwâw isi nipiy itwêwak êkwânima sa kaskihtâwin ta-pimohtatâhk nêhiyawîhcikêwin êkwa ayamihêwâtisiwin paminikêwina pîhci êkwa wâsakâm nipiy kî-kakwâtakihtâwn. Êkwa ayiwâkês, niktowâsik ohci mitâtaht nîsohkamakêwak itwêwak êkwânima sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin kî-kakwâtakihtâw okaskihtâwin isi kistêyihcikâtêwin ayamihêwâtisiwin êkwa nêhiyawîhcikêwin atamihiwêwin ohci nipiy. Ayiwâkês, apihtâw ohci nâkatohkâtêwin nîsohkamakêwak itwêwak êkwânima pîkonikâtêwin ohci Nêhiyaw miyikosiwin kî-kakwâtakihtân wiya otipiyawê mîna omâmawâyâwinihk sa kaskihtâwin ta-nôcikinôsêwêt mîna kôtaka pisiskiwak êkwâniki mamisîwak nipiy. Ata nâkatohkâtêwin nîsohkamakêwak wîhtamwak âyimihiwêwina asici nipiy nêsowisiwin, mitoni kî-miyo itwêwak êkwânima ispîhk ka-kakwêcimihcik kîspin omâmawâyâwinihk iyikohk ayâw nipiy âpacihcikana ta-nakiskahk kinwês-iyikohk nitawêyihcikêwina.

- b. **Nisitohtamowin ôma kistêyhtcikâtêwin ohci nipiy pîhci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk êkwa iyikohk ka-kihçêyhtâkwahk pîhci kistêyhtcikâtêwin-ohcipayiwin nakiskamâkêwina kikiwâsakâskamihtawin wâkôwîcihiwîwin.**

Nâkatohkâtêwin nîsohkamakêwak (98%) wâpahtahiwêwak iyikohk ka-kihçêyhtâkwahk isi Nêhiyaw kistêyhtcikâtêwina ka-astahk nipiy-isi nisitohtcikâtêwin maskawêyhtamowin-itêyhtamowina, mîna nisto ohci nêwo nîsohkamakêwak tâpwêyhtamwak êkwânima mitoni kistêyhtcikâtêwin ta-kikinikâtêk Nêhiyaw kistêyhtcikâtêwina isi maskawêyhtamowin-itêyhtamowina ohci nipiy. Ispîhk ka-kakwêcimihcik kiko kistêyhtcikâtêwina ta-kî-itêyhtakwahki kiki nipiy-isi nisitohtcikâtêwin maskawêyhtamowin-itêyhtamowina, 83% ohci nâkatohkâtêwin nîsohkamakêwak itâpahtam isi kistêyhtcikâtêwin ohci nipiy êwako ka-nisitawêyhtâkwan isi ayamihêwâtisiwin êkwa nêhiyawîhcikêwin atamihiwêwin. Nipiy nisitawêyhtâkwan isi mîciwin êkwa maskawâtisiwin mîna kî-miskikâtêw isi kistêyhtcikâtêwin ka-itêyhtakwak isi maskawêyhtamowin-itêyhtamowina, mêkwâc ôma miyowatowin kistêyhtcikâtêwina ohci nipiy kî-miyowatowin astamêyikohk ka-kihçêyhtâkwahk. Ayiwâk nisto ohci nêwo itwêwak êkwânima nipiy manitowan (76%) êkwa nisitawêyhtâkwan mamâhtâwihikowisiwina (75%). Ayiwâkês, nipiy êwako mâmawâyâwinihk (66%), nipiy êwako nisitawêyhtâkwan nanâtawihowin (60%) êkwa maskihkiy (55%) êkwânihni mawaci tahki atiht kistêyhtcikâtêwina mâtinamâkêwak tastâw nâkatohkâtêwin nîsohkamakêwak. Êyiwêhk ôhi kikinikâtêwina ohci ka-isi-itêymisohk nisitawêyhtâkosiwin ayisiyiniwak pîhci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk, nîso ohci nistowayihk kî-kistêyhtamwak mawinêskâkêwina ayis ohci onisitawêyimowin êkwânima aciwinam niktowâw okaskihtawin ta-kahciti nahkik kanâci nipiy, ta-itôtam nêhiyawîhcikêwin isîhcikêwina êkwa paminikêwina, ahpô ta-kanawêyihka mîna ta-pimâchihtahk sa tipahaskanihk nipiya.

- c. **Âpatêyhtâkwanwa mâmawohkamakêwin mâtahkamikisiwina mîna akawâtamowin nakiskamâkêwina kiki nîkânihk maskawêyhtamowin-itêyhtamowina ohci nipiy pimipayihtâwin.**

Nêwo piko ohci mitâtaht itwêwak êkwânima ihtakonwa sîhkihkêwina ahpô itasiwêwina pîhci omâmawâyâwinihk kiki mêmohci akisowin ohci Nêhiyaw iskwêwak, iskwêsisak, êkwa ka-

isi-itêymisohk nisitawêyihâkosiwin ayisiyiniwak pîhci maskawêyihâtamowin-itêyihâtamowina ohci âyimihiwêwina ispitêyihâkosiwin isi nipiy. Ayiwâk apihtâw (54%) wâpahta waskawîwin kocîwina ohci tipiyaw tipahaskâna ahpô okimânâhk pamihâwin ta-kikinikasocik Nêhiyaw iskwêwak, iskwêsisak, êkwa ka-isi-itêymisohk nisitawêyihâkosiwin ayisiyiniwak isi maskawêyihâtamowin-itêyihâtamowina ohci nipiy êkwa sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin âyimihiwêwina.

Ispîhk ka-kakwêcimihcik ohci omâmawohkamakêwina asici awasitê nîsôhkamâkêwak, apihtâw ohci nâkatohkâtêwin nîsohkamakêwak itêyihâtamwak êkwânima tipiyaw okimânâhk (50%) êkwa awasitê opaminikêwak êkwa pimipayihâwin opimohtacikêwak (49%) nawaciko ayiman ta-mâmawohkamâtow asici êwako ohci nipiy âyimihiwêwina pîhci mâmawâyâwinihk ahpô itêhkêskamikohk. Itêhkêskamikohk êkwa kâ-piskihtahastâhk okimânâhk (42%) êkwa kihci okimânâhk (39%) mîna kî-nisitawinakwâhk ê-ayimahk ta-mâmawohkamâtow asici. Êkwa ayiwâkês, nîso ohci nisto nâkatohkâtêwin naskwêhamâkêwak itêyihâtamwak êkwânima kwêtamâwin ohci sôniyâwi-wîchihwêwin ta-sîtoskahk mâmawohkamakêwin nâkatohkâtêwina (68%), kwêtamâwin ohci wiyasiwêwinohk itêyimowin, âkatêyihâtamowin, ahpô nîkânîstamâkêwin (56%), nêsowân oyaswâcikêwin wiyastêwin ta-sîtoskahk Nêhiyaw mâmawohkamakêwin (54%), mîna wâkaw mawinêhikêwina tastâw okimânâhk osihcikâtêwin mîna tipiyaw mâmawâyâwinihk (49%) mihcêt nakinam mâmawohkamakêwina nipiy-isi nisitohcikâtêwin âyimihiwêwina.

Naskwêhamâkêwak kî-otihtikowak kiskêyihâtamôhiwêwin ohci nipiy nawaciko isi sâpô mâmawapiwina (48%), âpacihcikan pimipayihcikêwin-ohcipayiwin ka-kiskayistamôhiwayhk kiskêyihâtamôhiwêwina (46%), êkwa hotlines (34%). Tastâw kôtaka, âpacihcikan pimipayihcikêwin-ohcipayiwin ka-kiskayistamôhiwayhk kiskêyihâtamôhiwêwina (50%) êkwa mâmawapiwina (42%) kî-itêyihâkwan mâwaci âpatêyihâkwanwa inta-pimohtatahk kiskêyihâtamôhiwêwin ohci nipiy pîhci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk. Nâkatohkâtêwin nîsohkamakêwak mîna wîhtamwakêkwânima âpacihcikana tâpiskôc kinwês-iyikohk sôniyâwi-wîchihwêwin (66%) êkwa sôniyâhkêwina ta-kistascikêk Nêhiyaw kiskêyihâtamowin (63%) ta-kî-wîchihikow mâmawâyâwinihk ta-osîhcikâtêk âpatêyihâkwanwa tipiyaw nipiy pamihtâwin mâtahkamikisiwina.

Êkwa ayiwâkês, ka-wiyêyihcikêhk êkwa pamihtâwin êkwânima sîtoskam sôniyâhkêwin ohtisowin êkwa

atoskêwina (57%) mîna mwâsi nîsôhkamâkêwin asici okimânâhk ohci pamihtâwin ôma nipiy êkwa âyimihiwêwina (52%) kî-mîna wâpahcikâtêw atihk ka-akawacikâtêkihk âpacihcikana mîna sîtoskam kiki kistascikêwin ê-âpatêyihâkwanwa tipiyaw nipiy pamihtâwin mâtahkamikisiwin. Ispîhk ka-kakwêcimihcik ohci kiko kistêyihâkwanwa êkwa nakiskamâkêwina ta-kî-itêyihâkwanwa kiki sôhkahtwâwin Nêhiyaw nipiy pamihtâwin ahpô âpacihtâwin mâtahkamikisiwin, mihcêt naskwêhamâkêwak miskamwak kahkiyaw kistêyihâkwanwa nakiskamâkêwina ka-wâpahcikâtêkihk isi kistêyihâkwanwa asici nikotwâsik ohci mitâtaht itwêwak mitoni kistêyihâkwanwa akâmi kahkiyaw.

Kistêyihâtamowin Nêhiyaw owâpahtamowin ohci nipiy pamihtâwin (77%) mîna ka-nîkânipayihcik Nêhiyaw iskwêwak, iskwêsisak, êkwa ka-isi-itêymisohk nisitawêyihâkosiwin ayisiyiniwak isi paminikêwin atoskêwina (71%) mitoni kî-nawasonikâtêwa isi kistêyihâkwanwa. Âniskômohcikêwin Nêhiyaw kistêyihâkwanwa asici lyintonatawihowin (68%), wîci-atoskâtamowin wâhkôhtowina tastâw mâmawâyâwinihk êkwa okimânâhk (67%), mîna wîci-atoskâtamowin kihci nahêyihâkwanwa ohci mâtinamâkêwak maskawêyihâtamowin-itêyihâtamowina (67%) mîna kî-wâpahcikâtêwa isi mitoni kistêyihâkwanwa.

d. Âkatawâpahcikâtêwin âpatêyihâkwanowin mîna akawâtamowin ohci Nêhiyaw-nîkânîstam nipiy âpacihtawin mîna pamihtâwin mâtahkamikisiwin kiki wâsakâskamihtawin âhkamêyihâtamowin.

Nikotwâsik ohci mitâtaht (62%) nâkatohkâtêwin naskwêhamâkêwak itwêwak êkwânima sa mâmawâyâwinihk ahpô itêhkêskamikohk ayâwak kihci nipiy wîchihwêwin pimipayihâwin ita tipiyaw ahpô itêhkêskamikohkal tahtahkwâw. Ayiwâkês, têpakohp ohci mitâtaht itwêwak sa tipiyaw ahpô itêhkêskamikohk nipiy pimipayihâwin wîhtamwak kihcinâkwanwa itêyihâtamowina. Nîsohkamakêwak mîna itwêwak êkwânima ôhi sîhkihêwina nisitawinam awasitê wîchihwêwin nitawêyihcikêwina kiki ta-kaskihow itêyihâtamowina (46%), itasinahikatêwa ciyêstapâyîwin mâtahkamikisiwina ahpô wiyêyihcikêwina (45%), mîna tah-têpi pisiskêyihcikâtêwa (44%). Ispîhk ka-kakwêcimihcik kîspin piko tânima nipiy tipêyimisonâniwan nîkânastamâkêwin kî-osîhtaniwan isi omâmawâyâwinihk ahpô itêhkêskamikohk, pâsci ayiwâk apihtâw (56%) wîhtamwak êkwânima nipiy wîchihwêwin kiki âpacihtawin mîna pamihtâwin mâtahkamikisiwina kî-osîhcikâtêw.

Nêwo ohci mitâtaht nîsohkamakêwak (40%) itwêwak êkwânima kiskinwahikêwin pipipayihtâwina êkwânihî ispâhkênâw aswêyihitamowina ohci nipiy astâhtâsowina ka-kî-osîhcikâtê pîhci omâmawâyâwinihk ahpô itêhkêskamikohk. Êwako ohci mâtahkamikisiwina êkwânima wîcihiwêw isi sîpanowin osihtawin, paminikâtêw, mîna kanawêyihcikâtêw nipiy wiyastêwin, nistomitanaâw-nikotwâsosâp iyikohk (36%) itwêwak kî-osîhcikâtêwa pîhci mâmawâyâwinihk ahpô itêhkêskamikohk êkwa (36%) wîhtamwak êkwânima ka-kistascikêk kihci mîna kwayaskwascikêwina wiyastêwina kiki ta-kanawêyihcikâtêk Nêhiyaw miyikosiwin ihtakon pîhci omâmawâyâwinihk ahpô itêhkêskamikohk. Kêka-mitâtahtosâp-niyânan iyikohk (95%) ohci nîsohkamakêwak mitoni tapwêyihitamwak êkwânima itêhkêskamikohk mâtahkamikisiwin kiki pamînamowin mîna ta-kanawêyihcikâtêk nipiy, nîkânîstamowin ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak, ta-kî-âpatêyihcikâtêwanwa asici pâsci têpakohp ohci mitâtaht tapwêyihitamwak mitoni ta-âpatêyihcikâtêwanwa êkwa ayinânêw ohci mitâtaht tapwêyihitamwak êkwânima kihci nîkânêyihcikâtêkosiwin ta-kî-mêkihki isi Nêhiyaw-nîkânîstamowin nipiy wîcihiwêwin pamihtâwin mâtahkamikisiwin. Têpakohp ohci mitâtaht nîsohkamakêwak itêyihitamwak êkwânima kwêtamâwin ohci Nêhiyaw nîpawêstamâkêwin isi nipiy tipêyimisonâniwan maskawêyihitamowin-itêyihitamowina kî-mâkohêw Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak êkwa owâhkôhtowin isi nipiy. Nêwo ohci mitâtaht nîsohkamakêwak tastaw êkwânihî itwêwak êkwânima mâkohtâwin mitoni ânwêyihcikâtêk. Êkwa ayiwâkês, nêwo ohci mitâtaht (42%) itêyihitamwak sîhkihikêwina êkwânima ta-kanawêyihcikâtêk mîna ta-nîkânipayihcikâtêk miyikosiwin isi nipiy êkwa âpacihcikana nawaciko ta-miywasin ta-kanawêyihcikâtêk sâpociwanowin êka ta-pîkonikâtêk Nêhiyaw Iskonikan Miyikosiwin wâh-wâpahtamowin isi sîhkihikêwina êkwânima ta-kanawêyihcikâtêk mîna ta-nîkânipayihcikâtêk miyikosiwin isi iyinîto mîna iyinîhkêwin tipêyimisonâniwan (33%) êkwa miyikosiwin isi môsâhkinikâtêwina wiyasiwêwina (26%).

4.3. OTISKAWISKAMOWIN OPÎKISKWÊHIKOWÂWA

Ôhi opîkiskwêhikowâwa miciminikâtêwa asici Nêhiyaw nipiy onîsohkamakêwak kî-kiskinwahikâtêwa ohci nistam kakwêcihkêwina; mâka itaho mâmiskôtamowin kî-yôhtênikâtêwa kakwêcihkêwina nêsowisiwin ohci

nipiy pîhci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk tastaw sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin. Ôhi yôhtênikâtêwa kakwêcihkêwina kî-akwanaham kakwâhyaki iyikohk ohci itâpahtamowina mîna wâpachikêwina ohci Nêhiyaw mâmawâyâwinihk akâmi Kânata. Ata oki pîkiskwêhiwêwak ohciyawak pah-pîtos kiskêyihitamowin ohci, itêhkêskamikohk, êkwa aniskaciwin, ihtakon tipakêyimowin êkwânima ôma nipiy âyimihiwêwin mâkohtâw Nêhiyaw mâmawâyâwinihk ahkami mitoni pasapahtamowin. Pîkiskwêhiwêwak mêmohci nisitawinamwâhk tânimayikohk nipiy âyimihiwêwin isi kinwês-iyikohk mâkohtâwin misiwê isi pimatisiwin kiki nanapo ayisiyiniw mîna pisikiw owîkiwaw – mâkohtâwina êkwânima misakâmê êka ta-kî-kahcitinikâtêk katawa maskawêyihitamowina tâpiskôc nipiy wiyastêwin mâtahkamikisiwina.

Tâpiskôc, nistam pîkiskwêhiwêwin pîkiskwâtam ohci itâpatakêyimowin, maskawâtisiwin, êkwa nêhiyawîhcikêwin mawinêskâkêwina ohci kinwês-iyikohk nipiy kakêskimiwêwin mîna âyimihowin ka-nakata isi miyw-âyâwin ohci mâmawâyâwinihk. Kî-kiskinawâcihtâw okiskêyihitamowin pîhci mâmawâyâwinihk tâpiskôc Asubpeeschoseewagong Nistam-lyiniwak êwako sa ihtawin mitoni âyimihowak ohci pîwapis pîhcipowin ayis ohci nipiy sâpociwanowin misiwanâtanowin. Kî-wîhtam êkwânima namôy piko ôma ôtamihiwêw nêhiyawîhcikêwin paminikêwina êkwa nêhiyawâtisiwina, mâka maskawâtisiwin âyimihowina ka-môsihtahk ohci itowahk Nêhiyaw mâmawâyâwinihk, nanapo ohci maskawâtisiwin mîna itâpatakêyimowin tahtahkwâw, ta-môsihtân kiki aniskaciwin mîna ta-natawêyihcikâtêwan kihci anâtawihowin.

Awasiṭê iyiniw kistêyihcikâtêwin, oki pîkiskwêhiwêwak kî-wîhtamwak êkwânima âyimihowin kiki miyw-âyâwin ohci namôy-iyiniw askiy êkwânima mîna mâskôc kakwâtakihtâwn ohci nipiy âyimihiwêwin. Pêyak pîkiskwêhiwêw mâtinamâkêw iyikohk ê-misâk sâpociwanowin cîki wiya omâdawâyâwinihk kî-misiwanâtan ohci pîwapis pîhcipowin kiki kayasîs ohci, mitoni mâkohtâw kiniswêwân. Mihcêt ohci kinosêw ihtakwina êkwânima omâdawâyâwinihk ka-kî-âspêyimohk kiki mîciwin êkwa sônâyâhkêwin pimâcihiwêwin kî-mâyipayin mîna mitoni âstamêyikohk. Kôtak pîkiskwêhiwêw kî-wîhtam wawânêyihamowina ohci sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin êkwa tânisi isi yahkipitam sâpociwanowin ta-pâstêk. Kî-mâmiskôtam tânisi isi pisikiwak êkwa maniscosak kî-sâkôcihâwak ta-pimipayihowcik isi kôtak itêhkêskamikohk ê-natonahkik nipiy. Kî-pisiskâpahtam êkwânima “wiyawâw [namôy-iyinni] namôy ta-kî-atâwêw nipiy ahpô ta-astahk nipiy pimiciwanowin tâpiskôc ayisiyiniwak, sôskwâc namôy ta-kî-nawasonikêwak.”

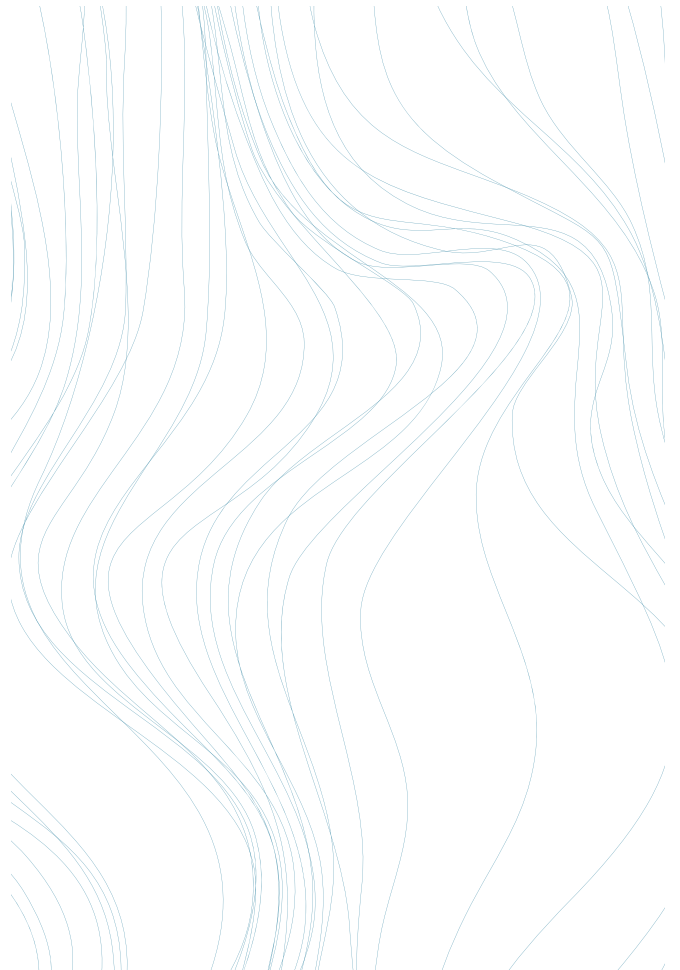
Kôtak pîkiskwêhiwêw pîkiskwâtam ahkami âyimihowin ohci sitawawina pîhcipowiniwan, êkôta mihcêt Nêhiyaw mâdawâyâwinihk namôy kaskihowak ta-kahcitiyahkik kanâci ka-minikwêhk nipiy kî-âspêyimowak piko mônahipânihkân nipiy maskawêyihamowina êyiwêhk namôy ka-ayacik cîki mâwacihcikêwin kamikwa, âsônê mâdawâyâwinihk ka-astêk pâtos-âyihk itêhkêskamikohk. Ôma itocikêman nayêhtâwan wêpinikan âhtascikêwin êkwânima mâkohtaw wâsakâskamihtawin anohc êkwa ahpô itikwê kiki kinwêsîs iyikohk. Mêkwâc pîkiskwêhiwêwak kiskêyihamwak iyikohk ka-kihçeyihtâkwahk ta-âhkamêyihakwahk Kânata sa pakosêyimowin isi nahiyikohk ta-kahcitiyahkik kanâci nipiy ohci isi nipiy wiyastêwin mâtahkamikisiwina, kî-sîhkiskam êkwânima piko ayiwâkês ta-itohtêyahk isi mâdawâyâwinihk ta-nâkatohkâcikatêk ôma âhkami âyimihowin ohci kayatê mîna âhkami nipiy âyimihiwêwin. Kihtwâm ka-wîhcikâtêk itêyimowin êkwânima mitoni ta-miyaskama nipiy ayiwâkan êkwa nipiy âyimihiwêwin, âsônê tastaw sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin, piko ta-kîwêtôtamahk isi Nêhiyaw nakiskamâkêwina. Ayis ôma ohci paminikêwina êkwa kiskinwahamâkêwina ohci Nêhiyaw isîhcikêwina ohcipayiwin ohci nisitohtamowin êkwânima ayisiyiniwak sa apihkâcikêwin isi askiy wâsakâm wiyawâw, êkwa, êwako ohci ôma, ayisiyiniwak ayâwak nâkatohkâtêwin ta-pisiskêyihakik mîna ta-kihçeyimohk sa wâsakâskamihtawin mitoni piko ômayikohk ka-itêyihakwahk. Tâpiskôc pêyak pîkiskwêhiwêw itwêw:

//

Ihtakonwa nîso wêhci kiskinwahamâkêwina êkwânima Kêhtê-aya ka-wîhtamowit:

1. Kawiya wîhkâc otina ayiwâk iyikohk ka-natawêyihamin.
2. Nakata kîkwaya nawaciko kwaysk ispisci ka-kî-miskamin.

Kîspin kahkiyaw awiyak pimitisaham ôhi wêhci itasiwêwina, namôy ka-kî-âyimihinaw.”

Ohcipayiwin ohci ôma itêyihitamowin, ôhi maskawêyihitamowina ka-osihtahk ohci okimânâhk, tasihkêwina, onahîkâsowak, êkwa Nêhiyaw māmawâyâwinihk êwako ohci nipiy ta-kî-nîkânêyihâtakwa miyw-âyâwin ohci kahkiyaw pimatisiwin ahpô itikwê ka-kakwâtakihtât, namôy piko ayisiyiniwak. Mâcika, isi pîkiskwêhiwêwak ka-itêyihatakik, ispisci piko mâcipayihiwêwin nipiy wiyastêwin mâtahkamikisiwina ta-mêsaha êkwânihi nipiy âyimihiwêwina êkwânima ayisiyiniwak ka-osihtacik, ahpô itikwê Kânata ta-kî-ahcimâmitonêyihta tânihi isi ayisiyiniwak âpacihtawak nipiy nistam iyikhok. Ka-isitocikâtêk, Kânata ta-kî-kaskihow nipiy ayiwâkanowin mîna âhkamêyihitamowin isi waskawîwina, kipiya. Mâka, isi pîkiskwêhiwêwak itwêwak, Kânata namôy sôskwâc ta-kî-kwêskinam isi Nêhiyaw nakiskamâkêwina sîpâ atiht itahkamikisiwina ohci Nêhiyaw opitosêyihitamowin; êwako ohci, pâmwayês sâkocihiwêwin kocîwina piko ta-âhkami âhtasiwêhk, mîna Nêhiyaw māmawâyâwinihk piko ta-kî-pakitinihk ohci mêkwâc pîkonikâtêwin nêsowisiwin ta-kaskihow akami askiy nipiy maskawêyihitamowina. Kihci tipêyihâtakosiwin isi ôma mawinêhikêwin, isi pîkiskwêhiwêwak kî-wihtamwak, êwako ta-natonahkik kiki Nêhiyaw nipiy tipêyimisonâniwan, êkôta Nêhiyawak êkwa isîhcikêwina ta-kî-pamînam isi nipiy kananâtawihtahk mîna âpacihtân ta-kêhcinahow kinwês-iyikhok kanawêyihâtakosiwin êkwa kanawêyihcikatêwin ohci pimatisiwin ohci nipiy. Nakiskamâkêwin ta-kaskihow ôma kîsihcikatêwina, ayis kî-itasinahikatêw kôtakayi isi ohci ôma itâcimowin, êwako mamâhtâwin Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak ta-pisiskêyihta nipiy tipêyimisonâniwan atoskêwin ayis wiyawâw ayâwak kiskêyihitamowin mîna onahîkâsowin isi nipiy.

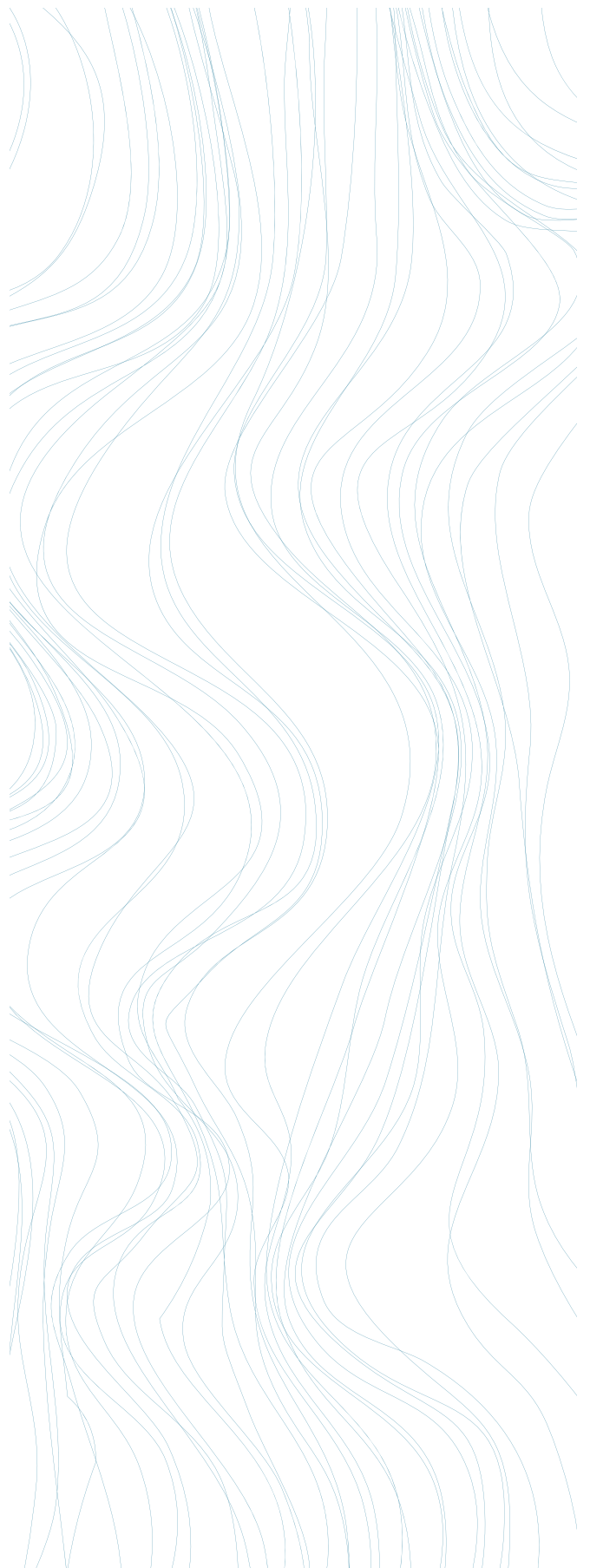
5. 0. SÔHKÊYIHTÂMOWINA KIKINÎKÂNIHK PAMINIKÊWINA

Mamâhtâwin Nêhiyaw pîkiskwêwina, maskawêyihitamowin-itêyihitamowina sôhkâtisiwin, êkwa māmawâyâwinihk kiyikawêpayiwin nîpawastêw isi sîtwâskwahikan wiyastêwin ta-nîkânipayihtahk ê-sôhkahk wâhkôhtowina tastâw Nêhiyaw māmawâyâwinihk êkwa asici Kânata ôtasihkêwin okimânâhk. Kistêyihcikatêwin itapisiniwin ohci ôma kôciwin kikinikâtêw pasikônamowin nipiy tipêyimisonâniwan ka-wiyêyihcikêhk paminikêwina akâmi Kânata. Ta-paminikâtêk ôma kwêskinâkohtâwin, môsâhkinamowin Nêhiyawâtisiwin êkwa kistêyihcikatêwin nakiskamâkêhk asici tipiway isi wâpahtamowin êwako kihci kîkway. Ôma nakiskamâkêwin cistawêyâw ôhi sôhkêyihitamowina ohci Tâpwîwina mîna Wâkôwîcihiwîwin Pimohtêstamakêwin ohci Kânata (TRC), sîhkiskam siwayaskwêyihcikêwin ohci nisitawinamowin mîna kistêyihêmowin Nêhiyawak sa atami ayamihêwâtisiwin êkwa nêhiyawîhcikêwin âkwâpitisowin isi nipiy âpacihcikana. Êwako kwayaskastam asici TRC sa Têpwacikâtêwin isi Papâsi-Wâskawêwin 33, kiko nîkânîhtâkwan iyikhok ka-kihçêyihâtakwahk ohci âniskômohcikêwin Nêhiyaw itâpisiniwina isi wîcihiwêwin pamihtâwin paminikêwina (Tâpwîwina mîna Wâkôwîcihiwîwin Pimohtêstamakêwin ohci Kânata, 2015). Mâmawipayiwin ôhi Nêhiyaw Iyinito Kiskêyihitamowina pimic Iyintonatawihowin nakacihtawin êwako mîna miywâsin kiki ka-asatahk ispîhtayakaskâw êkwa âpatêyihâtakwanwa nipiy sîhkihêmowina. Ka-âniskômohcîhtahk Nêhiyaw iynîsiwin, kiko kî-ayâtaskitêw pâsci aniskaciwin, asci mêkwâc nakacihtâwin nisitohitamowin, pimipayihâtâwin otosihcikêwak ta-kî-ohcîsowak ka-takwastahk miyw-âyâwin nisitohitamowin ohci nipiy wâsakâskamihtawina (Hayward et al., 2021). Itowahk kikinikâtêwin sôhkêyihitamowina ta-kî-miskikâtêw pîhci Pîskihtâsinahikêwin 31 ohci Tahtoskânêsiwak Ostêsimâwasinahikan isi yahkohtêwin ohci Nêhiyawak ô-miyikosiwiniwaw (UNDRIP), mîna ka-pimâchihtahk mîna pimohtatawin ohci Nêhiyaw Iyinito Kiskêyihitamowina êwako wâpahcikatêw ê-miywâsik kiki ka-takwastahk miyw-âyâwin wâsakâskamihtawin âhkamêyihitamowin paminikêwina (Tahtoskânêsiwak Ostêsimâwasinahikan, 2007).

Nisitawinamowin ôma osâmi-ayiwâkipayin mâkohtâwina ohci sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwin ohci Nêhiyaw māmawâyâwinihk, māmawi nîkânastamakêwina êkwânima māmawahitân Nêhiyaw kiskêyihitamowin êkwa okimânâhk nakacihtawin ta-kî-îkatênam

isi ahtisihcikêwin maskawêyitamowina. Âkwaskitinamowin itasiwêwina ohci wîci-pamihtâwin, isi ka-itwêstamâkêhk pîhci ôma Tahtoskânêsiwak Ostêsimâwasinahikan Sôniyâhkêwin êkwa Mâmawinitowin Opaminikêwak sa kiskinwahikêwina, ta-kî-wîcihtâw ta-nîkânipayihtahk mâtinamâkêwak nâkatohkâtêwin mîna âpacihitowina (Tahtoskânêsiwak Ostêsimâwasinahikan Sôniyâhkêwin êkwa Mâmawinitowin Opaminikêwak, 2005). Asôtamowin maskawêyitamowina pîhci ôma itamowin êwako kistastêwin ôhic tipiyaw Nêhiyaw-nîkânîstam Nipiy Tipêyimisonâniwan Mâmawihitowina.

Ôhi mâmawihitowina, ka-paminikâtêkihk mâcihtâwin tahtahkwâw ohci, ta-kî-kikinan Iyinito Mâwacihcikêwin Kiskêyitamowin asci mastâw tipêyimisonâniwan wiyastêwina (Arsenault et al., 2018). Ka-ayâhk Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak nîkânihk ôhi okimânâhk mâmawihitowina, wîcihtaw ta-kikinikâtêk kihci Iyinito Kiskêyitamowina êkwa kistêyihtcikâtêwina êkwânihi kwayaskastam asici wâsakâskamihtawin pisiskêyihcikêwin (Bulowski, 2022). Ôma nakiskamâkêwin namôy piko wâpacikâtêw kaskihowin isi nanatohk mékwâc tipiyaw itêyitamowina (tâpiskôc, British Columbia, Alberta, êkwa sâpô Maskotêw-askiy), maka mîna nânitaw isi ta-nîkânipayihtahk nahiskamowin mîna nêhiyawihcikêwin manacisiwin isi nipiy pamihtâwin paminikêwina kiki ati nîkânihk (Bulowski, 2022). Nîkânêyihâtakosiwin ôma mamâhtâwin ohci Nêhiyaw WG2STGD+ Ayisiyiniwak sa miyikosiwin, pîkiskwêwina, maskawêyitamowin-itêyitamowina sôhkâtisiwin, êkwa mâmawâyâwinihk kiyikawêpayiwin êwako kihci yahkohtêwin isi ta-manacihtahk tahki wâhkôhtowina tastâw Nêhiyaw mâmawâyâwinihk êkwa Kânata ôtasihkêwin okimânâhk (McKibbin, 2023). Ka-kikinikâtêkihk Nêhiyaw itâpisiniwina, tâpiskôc êkwânihi ka-mawasikonikâtêkihk pîhci ôma mâtahkamikisiwin, âkwaskitinamowin mâmawi, mîna mamâhtâwin nanatohk pîkiskwêwina, Kânata ta-kî-âhkami pimohtatâw pimohcêskanâs isi sípan nipiy pamihtâwin mîna sôhkan Nêhiyaw-okimânâhk wahkohtowin (Simms et al., 2016).

KISKINAWÂCIHCİKÂTÊWINA

- **Arsenault, R., Diver, S., McGregor, D., Witham, A., & Bourassa, C.** (2018). Âhçipitamowin Wiyastêwin ohci Kânata ôtasihkêwin Nipiy Tipêyimisonâniwan sâpô Nêhiyaw Wâh-wâpahçikêwin Nakiskamâkêwina: Nisitawinamowin Kayahtê asici Wâpahçikêwin Nîkânihk. *Nipiy*, 10(1), 49.
- **Bulowski, N.** (2022) 'Niyân nîpimatisiwinân – Nêhiyaw iskwêwak nîkânîstam mâwaciçikêwin kocîwina pichi Kânata. Misiwêskamik Kanawâpahtamowin. [['Niyân nîpimatisiwinân' – Nêhiyaw iskwêwak nîkânîstam mâwaciçikêwin kocîwina pîhçi Kânata | Kânata sa Misiwêskamik Kanawâpahtamowin: Isiwêpan Âcimowin](#)]
- **Duignan, S., Moffat, T., & Martin-Hill, D.** (2022). Kiya tâpiskôc ka-pimakotêk nipiy: Kanawâpahçikâtêwin nisitawêyihtâkosiwin êkwa itahtopiponêwin-ohcipayiwîn nipiy mâkwêyimowin kiskêyihtamowin asic Nikotwâsik Tahtoskânêsiwak Nistam-lyiniwak. *Wiyastêwin Nakacihtâwin êkwa Maskihkiy*, 298, 114864.
- **Ferguson, R.** (2020). Neskantaga Nistam-lyiniwak kâyapic sîpâ osamowin-nipiy kitahamâkêwin 25 askiy aspin nipiy nanâtawihtawin kamik ka-osihtahk. CBC Âcimowin. [[Mwêstas ka-tapistahk nîswaw ka-masinastêk ohci nipiy, Neskantaga ôtasihkêwak wiyêyihçikêwin ta-kîwêçik | CBC News](#)]
- **Ford, J. D., Stephenson, E., & Willox, A. C.** (2018). Wah-wâpahtamowin sisikoc-isiwêpan mêskwacipayiwîn ahtsihtawin sâpô kanawâpahçikâkan ohci nanâtohk nisitawêyihtâkosiwin. *Isiwêpan Pimipayihtâwin*, 18(2), 253-264.
- **Hayward, A., Sjoblom, E., Sinclair, S., & Cidro, J.** (2021). Oskayi Askîy ohci Nêhiyaw Wâh-wâpahçikêwin : Mâmawâyâwinihk-ohcipayiwîn Nêhiyaw Wâh-wâpahçikêwin Kwayaskwâtisiwin Paminikêwina pîhçi Kânata. Masinahikan ohci Pihkohtâwin Wâh-wâpahçikêwin isi Ayisiyiniw Wâh-wâpahçikêwin Kwayaskwâtisiwin, 16(4), 403-417.
- **McKibbin, C.** (2023). Kihwi-iyaskahçikihwin Kânata ôtasihkêwin nipiy tipêyimisonâniwan: kiskinwahamâkêwina ohci Nêhiyaw nâkatohkâtêwina. *UCL Yohtêkotêw Wâsakâskamihtawin*, 5.
- **Passafiume, A.** (2023). Hajdu itwêw 'wîci-kistascikêk' Nistam-lyiniwak sa nipiy owiyasiwêwin ta-asastêwa tahwakihk. Ôma Kânata ôtasihkêwin Acimowin. [[Nêhiyaw nipiy âyimihiwêwina: Oskayi owiyasiwêwin ta-kî-wîcihtâw | CTV Acimowin](#)]

- **McDonald, K., Yenilmez, S., Roote, K., Karim, N., Shah, S., Villeneuve, L., & Wu, J.** Kwêtamâwin ohci Kanâci Ka-minikwêhk Nipiy pîhci Nêhiyaw Mâmawâyâwinihk. Ôma Nêhiyaw Wiyastêwin. [[Kwêtamâwin ohci Kanâci Ka-minikwêhk Nipiy isi Nêhiyaw Mâmawâyâwinihk – Ôma Nêhiyaw Wiyastêwin](#)]
- **Schuster, G., & Sandberg, S. L.** (2019). Nêhiyaw nipiy tipêyimisonâniwan: Iyinîsiwin ohci Asubpeeschoseewagong Nistam-Iyiniwak. Masinahikan ohci Nêhiyaw Owîcihtâsiw Pamîstakêwin, 8(1), 21-37.
- **Simms, R., Harris, L., Joe, N., & Bakker, K.** (2016). Pamînamowin sihchihwêwin pîhci nîsokamakêwin nipiy tipêyimisonâniwan: Nipiy tipêyimisonâniwan êkwa Nêhiyaw mâmawâyâwinihk pîhci British Columbia, Kânata. Geoforum, 73, 6-16.
- **Webb, E., Liljedahl, A., Cordeiro, J., Loranty, M., Witharana, C., & Lichstein, J.** (2022). Maskwamiy tihkisowin ohpipitam tahkoc nipiy asêpayihowin akâmi Sâkahikan-oyotisêman itêhkêskamikohk ohci Kîwêtinohk. Misiwêskamik Sisikoc-isiwêpan Mêskwacipayiwin, 12, 841-846.
- **Wilson, N., Montoya, T., Arseneault, R., Curley, A.** (2021). Kiskinohtahiwêwin nipiy mâkwêyimowin: Pamînamowin nêhiyaw nipiy miyikosiwin mîna okimânahk wiyasiwêwin isi pîtatowêwak askiya. Nipiy Misiwêskamik, 46(6), 783-801.
- **Kihci Kîwêtinohk Wîchihwêwin.** Nipiy Mawinêskâkêwina isi Nêhiyaw Mâmawâyâwinihk. [[Nipiy Mawinêskâkêwina isi Nêhiyaw Mâmawâyâwinihk - Kihci Kîwêtinohk Wîchihwêwin](#)]
- **Tâpwîwina mîna Wâkôwîchihwîwin Pimohtêstamakêwin ohci Kânata.** (2015). Tâpwîwina mîna Wâkôwîchihwîwin Pimohtêstamakêwin ohci Kânata: Têpwacikâtêwin isi Papâsi-Wâskâwêwin.
- **Tahtoskânêsiwak Ostêsimâwasinahikan.** (2007). Tahtoskânêsiwak Ostêsimâwasinahikan isi yahkohtêwin ohci Nêhiyawak ô-miyikosiwiniwaw.
- **Misiwêskamik Kakwêcihkêmowin isi Wanihiwêwin êkwa Nipahtâkêwin Nêhiyaw Iskwêwak êkwa Iskwêsisak.** (2019). Kawotiniwêwin Sôhkâtisiwin mîna Ihtawin: Ôma Kîsihcikâtêw Itâcimowin ohci Misiwêskamik Kakwêcihkêmowin isi Wanihiwêwin êkwa Nipahtâkêwin Nêhiyaw Iskwêwak êkwa Iskwêsisak.
- **Tahtoskânêsiwak Ostêsimâwasinahikan Sôniyâhkêwin êkwa Mâmawinitowin Opaminikêwak.** (2005). Kiskinwahikêwina ohci Wîci-pamihtâwin Akâmaskîhk êkwa Kihcikamiy Âpacihcikana pîhci Sîpanowin Kistascikêwin Wiyastêwin.

NISKI-PÎSIM 15TH, 2024

**NIPIYA ONAYAHCIKÊWAK
TAHTAHKWAW 2:
KÎSIHCIKÂTÊW ITÂCIMOWIN**

NÊHIYAW ISKWÊWAK SA MÂMAWOHKAMÂTOWIN OHCI KÂNATA
